บทที่ 4

พหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษา ในปัจจุบัน

เมื่อศึกษาถึงบริบททางสังคม วัฒนธรรม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเห็นได้ว่า การศึกษาของท้องถิ่นส่วนใหญ่ยืนบนพื้นฐานของวัฒนธรรมซึ่งสืบทอดมาแต่อดีต ดังนั้นองค์ความรู้ในพหุวัฒนธรรมศึกษาซึ่งใช้เป็นทางออกหนึ่งสำหรับพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นปัจจุบันควรยืนบนฐานทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็ต้องมีการรับองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมระดับประเทศซึ่งสามารถนำมาเป็นวิชาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตของคนในชายแดนภาคใต้ ให้ทัดเทียมท้องถิ่นในภูมิภาคอื่นของประเทศ เพราะองค์ความรู้ (Knowledge) ในที่นี้คือ ความจริงอย่างหนึ่งในสังคมมนุษย์ (Reality) การศึกษาจึงเป็นเสมือนกลไกทางสังคมในการสร้างองค์ความรู้ หรือความจริง ในสังคม ขณะเดียวกันองค์ความรู้ก็จำเป็นต้องนำไปประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้

ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ความรู้ และความจริงนั้นการวิจัยพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการมองบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมือง การเปลี่ยนแปลทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการสร้างองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ ซึ่งปรากฏการณ์ที่พบได้จากการดำเนินนโยบายของรัฐต่อการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในรอบครึ่งทศวรรษ 2550 นั้น มีแนวโน้มของการเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาบนฐานคติพหุวัฒนธรรมศึกษามากกว่าในอดีตทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาในสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลกระทบโดยตรงต่อโครงสร้างและระบบการศึกษาในท้องถิ่น การศึกษาของรัฐเป็นประการด่านหน้าที่ถูกโจมตีจากปัญหาความไม่สงบ ด้วยเหตุที่การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของรัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดสถาบันหนึ่ง ด้วยปัญหาดังกล่าวทำ

Prince of Songkla University Pattani Campus

ให้หลายฝ่ายพยายามกำหนดนโยบายการศึกษาชายแดนภาคใต้ในกรอบพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการนำเสนอพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในบทนี้เป็นการอภิปรายให้เห็นถึงแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาระดับนโยบายและการปฏิบัติการดำเนินงานการศึกษาของพื้นที่

4.1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาด้านภาษา (กรณีใช้ภาษามลายูและการสนับสนุนภาษาไทยในระบบการศึกษาท้องถิ่น)

นโยบายการใช้ภาษาในการศึกษาเป็นประเด็นหนึ่งที่สะท้อนความเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่น กล่าวคือ ในอดีตภาษาท้องถิ่นถูกมองว่าเป็นภาษาที่ใช้ในระดับการสื่อสารที่ติดต่อในวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีภาษาถิ่นที่ใช้ในวิถีชีวิตหลากหลายแตกต่างตามชาติพันธ์ ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายู ภาษาจีน ล้วนมักใช้สื่อสารในครอบครัวและการสมาคมติดต่อในกลุ่มชาติพันธ์เดียวกันเพราะง่ายต่อความเข้าใจและคุ้นเคยเนื่องจากเป็นภาษาแม่ ติดต่อราชการเป็นภาษาไทยกลาง การใช้ภาษากลางผ่านระบบการศึกษาในโรงเรียน และนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ เป้าหมายการศึกษาชายแดนภาคใต้ราวทศวรรษที่ 2530 จนถึง 2540 นโยบายการศึกษาท้องถิ่นด้านการศึกษาเน้นให้ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมพูดและใช้ภาษาไทยโดยถือเอาเยาวชนรุ่นใหม่เป็นเป้าหมายสำคัญ และการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยมุ่งหมายให้มีการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากภาษามลายูท้องถิ่น โดยให้เข้าใจว่าภาษามลายูเป็นภาษาพื้นเมืองเช่นเดียวกับภาษาพื้นเมืองกับภาคอื่น ๆ

การยึดนโยบายดังกล่าวในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น กระทบต่อการศึกษาเยาวชนไทยมุสลิมมากกว่าชาวไทยพุทธและชาวไทยเชื้อสายจีนเพราะกลุ่มแรกเน้นการศึกษาภาษามลายู เนื่องจากเห็นว่าภาษา คืออัตลักษณ์มลายูถูกสอดแทรกในการปลูกฝังค่านิยมการศึกษาผ่านครอบครัว ศาสนาและระบบโรงเรียนที่เยาวชนได้ศึกษา และ 2 กลุ่มหลังที่ได้รับความเปลี่ยนแปลงโดยเรียนภาษาไทยในโรงเรียนสถาบันสามัญของรัฐทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชาวไทยพุทธและชาวไทยเชื้อสายจีนมีทัศนะคติต่อการเรียนภาษาไทยที่ดีโดยเห็นว่าเป็นภาษาที่สามารถใช้ในการเรียนต่อระดับสูงในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และในทางศาสนาก็ไม่ได้ขัดต่อขนบธรรมเนียมปฏิบัติแต่อย่างใด ดังนั้นจึงพบว่ากรณี เยาวชนไทยมุสลิมที่เรียนรู้ภาษาไทย และไม่สามารถพัฒนาดูคุณภาพการศึกษาเท่ากับท้องถิ่นอื่นของประเทศเกิดจากความต่างทางวัฒนธรรม หรือความเป็นพหุวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ชาวมลายูถิ่นชายแดนภาคใต้มีความเหนี่ยวแน่นใน อัตลักษณ์มลายูในด้านศาสนาและภาษา

ดังนั้นในทัศนะของนักวิชาการที่ศึกษาสังคมพหุลักษณ์มิติของวัฒนธรรมและภาษาได้สะท้อนแนวคิดสภาพปัญหาของอัตลักษณ์ภาษามลายูสำหรับพัฒนาการศึกษาในชายแดนภาคใต้ปัจจุบันอย่างหลากหลายเช่น

1. นางสาวสุวิไล เปรมศรีรัตน์ ประธานศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษา และวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต มหาวิทยาลัยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล " ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา อาจเกิดความไม่เข้าใจในความแตกต่างของชาติพันธุ์และศาสนา รวมทั้งปัญหาในการสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของคนในพื้นที่กับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งส่งผลให้เกิดความหวาดระแวงถึงการทำลายอัตลักษณ์ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของคนในชุมชน เพื่อลดช่องว่างดังกล่าว ดิฉันจึงได้จัดทำพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี – ไทย - มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้นขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การฟื้นฟูและอนุรักษ์ภาษามลายูปัตตานีให้คงอยู่ต่อไป" "และจากผลสำรวจด้านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า คนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่น รองลงมาคือภาษาไทย ภาษาไทยใต้ และภาษามาเลเซีย ดิฉันจึงเห็นว่าน่าจะใช้ภาษามลายูถิ่นในการเรียนการสอน ควบคู่กับภาษาไทย โดยให้เด็กในจังหวัดภาคใต้อ่านภาษาไทยแต่ออกเสียงภาษามลายูท้องถิ่น อย่างคำว่า มาแก ซึ่งแปลเป็นภาษามลายูว่า กิน จะทำให้เด็กอ่านภาษาไทยได้พร้อมกับเข้าใจความหมายของคำด้วย เป็นการสอนให้เด็กไทยมุสลิมเข้าใจภาษาไทยและภาษามลายูไปพร้อมกัน จะทำให้มีความสุขกับการเรียนมากขึ้น เพราะไม่ถูกบังคับให้ใช้ภาษาไทยในการเรียนอย่างทุกวันนี้"

2. นายปิยะ กิจถาวร คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.) วิทยาเขตปัตตานี " จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการคลี่คลายปัญหาของคนใต้กว่า 180 โครงการ ที่ผมได้ร่วมกับคนในพื้นที่ ในกระบวนการวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นการศึกษา ทางเลือกอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น สรุปได้ว่าหลักในการอยู่ร่วมกันและการสร้างสันติสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้คือการเข้าใจหลักศาสนาซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารกันด้วยภาษามลายูท้องถิ่น เพราะปัญหาที่พบขณะนี้ คือ ความกลัวว่าอัตลักษณ์มลายูจะหายไปจากสังคมมุสลิม แม้ว่าภาครัฐพยายามแก้ปัญหา แต่ดูเหมือนปัญหาจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะใช้วิธีแก้ปัญหาที่ละเลย ที่เป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และความเป็นมุสลิม ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นหนทางช่วยแก้ไขสถานการณ์ความรุนแรงในทางที่ดีขึ้น"

3. นายอาเจะฮูเซน เจะอุบง นักวิจัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ "อัตลักษณ์มลายูเป็นสิ่งที่ชนชาติมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้หวงแหนมากกว่าชนชาติอื่นเนื่องจากมีความเชื่อมโยงกันทั้งด้านภาษาและศาสนาอย่างแยกไม่ออก จึงไม่มีทางที่ชาวไทยมุสลิม ลืมภาษามลายู แต่ที่ผ่านมารัฐบาลพยายามกลืนภาษามลายูด้วยภาษาไทย และพยายามหาวิธีให้เด็กมุสลิมเรียนภาษาไทย แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จดังจะเห็นจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนมุสลิมจะต่ำว่าเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก เนื่องจากเด็กมุสลิมไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการตอบคำถามได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้น การยกระดับการศึกษาของเด็กเหล่านี้ จึงน่าจะเริ่มจากการทำให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยภาษามลายูถิ่นในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กปรารถนามากที่สุด" และนายแวมายิ ปารามัล นัก

Prince of Songkla University Pattani Campus

วิจัยในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ " ผมรู้สึกว่าภาครัฐพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำว่ามลายู เสมือนว่ารัฐกำลังสลายภาษามลายูให้หายไปจากสังคมไทย และทุกครั้งที่เกิดความไม่สงบในพื้นที่ มีใบปลิวภาษามลายูหรือภาษายาวีอยู่ตามที่ต่าง ก็จะถูกภาครัฐมองว่าเป็นภาษาของพวกก่อการร้าย ทั้ง ๆ ในความเป็นจริง ภาษามลายูถือเป็นอัตลักษณ์ที่ชาวมุสลิมหวงแหนมาช้านาน นอกจากนี้ ภาครัฐยังพยายามให้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านจากภาษายาวีเป็นภาษาไทย " เป็นการมองจุดอ่อนรัฐพยายาม กลืนความเป็น "มลายู" และควรมองบริบทของพหุวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์นั้น ๆ เช่นภาษา และต้องการให้มีการยอมรับว่าประเทศไทยมีความหลากหลายวัฒนธรรมแต่เป็นความแตกต่างที่ไม่ได้หมายถึงการแตกแยก

4. ในท้องถิ่นปัจจุบันมีแนวโน้มที่เรียกร้องให้รัฐควรมีนโยบายการคงอยู่ของความเป็นมลายูในชายแดนภาคใต้เช่นเดียวกับหรือวัฒนธรรมทองถิ่นชาติพันธุ์อื่นในภาคอีสานและในภาคเหนือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในชาติขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการเรียนรู้เข้าใจของคนต่างศาสนาที่อยู่ในสังคมเดียวกันเหล่านั้นเพื่อก้าวไปสู่การเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างศาสนิกอย่างเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกับและกันด้วยการสงวนจุดต่างที่มีอยู่ของแต่ละศาสนาอันจะนำมาซึ่งความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐต่อไป

5. ในอีกมิติหนึ่ง น่าจะถึงเวลาแล้วที่รัฐต้องให้ความสนับสนุน ในการเรียนรู้ ให้การศึกษาแก่ทุกคนในชาติทุกศาสนาอย่างไม่ปิดบังหรือมีเงื่อนงำใด ๆ และนำศาสนาของแต่ละศาสนามาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาชาติอย่างจริงจัง

6. ด้านการส่งเสริมภาษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมด้านลัทธิศาสนาในชายแดนภาคใต้พบว่ากรณีศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนใด ๆ ให้ผูกติดระหว่างศาสนากับภาษาเข้าด้วยกัน โดยหลักการแล้วศาสนาอิสลามยึดเอาภาษาอาหรับเท่านั้นเป็นภาษาหลัก นอกจากนั้นแม้ว่าภาษาไทย มลายู อังกฤษ ลาติน หรืออื่น ๆ นั้น อยู่ในสถานะเดียวกันคือเท่าเทียมกันหรืออีกความหมายหนึ่งคือภาษาอื่นทั้งหมดนั้นเป็นภาษาที่รองจากภาษาอาหรับด้วยเหตุว่าภาษาอาหรับเป็นภาษาที่อัลลอฮ์ได้ประธานกรุอานลงมาและเป็นภาษาที่ศาสดาใช้ในวจนะ (อัล- หะดิษ) ของท่าน

8.ในเอกสารเรื่องประจำชาติของ ศ. นิธิ เอียวศรีวงศ์ กล่าวว่า การสอนภาษาไทยสามารถควบคู่กับการอธิบายเกี่ยวกับภาษามลายู ให้ถือภาษามลายูในการใช้งานดังข้อเสนอของ กอส. ภาษาใช้งานก็ไม่กระทบกับภาษาประจำชาติ " นโยบายเกี่ยวกับภาษาใช้งาน " ดังที่กอส. เสนอจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ภาษามลายูท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ต่อไปอย่างเข้มแข็งในประเทศไทยและสามารถไปสู่การใช้ภาษามลายูที่ใช้ในประเทศเพื่อนบ้านอย่างกว้างขวาง

จากทัศนะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แนวโน้มของการศึกษาในท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ปัจจุบันมุ่งให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาทางสังคมการศึกษาท้องถิ่นที่มีมาโดยตลอด และอิงกับแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความ

Prince of Songkla University Pattani Campus

สำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายในการส่งเริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ต่อไป

4.2 การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่นำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ในพหุวัฒนธรรมศึกษา

การศึกษาปัญหาในแนวดังกล่าวในนโยบายของรัฐไทยปัจจุบัน สะท้อนแนวคิดต่อองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งมิติการศึกษา กล่าวคือ เนื่องจากปัญหาในชายแดนภาคใต้ เกิดจากหลายปัจจัยทีความซับซ้อนทั้งในด้านประวัติศาสตร์ การเมือง เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ฯลฯ การมองสังคมพหุลักษณ์ในการแก้ไขปัญหาจำเป็นอาศัยองค์ความรู้หลายด้าน องค์ประกอบสำคัญคือการเป็นองค์ความรู้ที่เข้าถึงความเป็นจริงของสถานการณ์ และปราศจากคติ เข้าถึงสภาพความเป็นจริง ดังนั้นการมองแนวทางการพัฒนาการศึกษาสำหรับชายแดนภาคใต้ควรมีสถาบันศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดสังคมสันติสุขโดยมิติของสังคมหลากหลายวัฒนธรรม โดยมีส่วนในการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ในการแก้ไขปัญหาภาคใต้อาทิ การศึกษาองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ถูกต้อง ด้านชาติพันธุ์ ชุมชนมุสลิม การศึกษาศาสนาอิสลาม ฯลฯ การสร้างความเข้าใจในสังคมไทย ยอมรับความหลากหลายทั้งด้านภาษาชาติพันธุ์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การส่งเสริมการเรียนรู้ลักษณะเฉพาะทางสังคมวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สังคมทุกระดับ ทำความเข้าใจว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

นอกจากนี้นโยบายที่รัฐให้การสนับสนุนคือ การส่งเสริมให้ชนชาติในสังคมไทย ได้ภาคภูมิใจและรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ได้ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายเฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ในด้านการจัดการศึกษา ภาษา หลักสูตร การเรียนการสอน รูปแบบ สถานศึกษา (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) และปอเนาะ ตาดีกา นโยบายการศึกษาลงสู่พื้นที่ชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน ในช่วง พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) พบว่า การพัฒนาการศึกษาในชายแดนภาคใต้มีความคืบหน้าพอสมควร เช่นการจัดทำหลักสูตรของสถาบันการศึกษา ปอเนาะ ระบบเทียบโอนวุฒิ การสนับสนุนทางกายภาพของการศึกษาปอเนาะ การส่งเสริมกาสอนภาษามลายูกลาง กาสอนภาษาไทยและภาษามลายูโดยนโยบายการศึกษาปัจจุบัน เน้นการพัฒนาระบบการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีผลสัมฤทธิ์มากขึ้นการศึกษาต้องตรงกับความต้องการของประชาชน และนำไปใช้ประโยชน์เต็มที่ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อที่การศึกษามีความก้าวหน้าในการทำงานได้เต็มที่

จากการสำรวจสภาพปัญหาโดยกระทรวงศึกษาธิการ จากสาเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่ามีว่าสาเหตุจากปัจจัยหลายด้านและปัญหามีความซับซ้อน ทั้งในด้านสังคม

Prince of Songkla University Pattani Campus

วัฒนธรรม ดังกล่าวมาบ้างแล้วตอนต้น รัฐจำเป็นต้องใช้นโยบายการมองสังคมพหุวัฒนธรรมในการจัดทำนโยบายเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น เช่น นโยบายที่ส่งเสริมปัจจุบัน

1. ส่งเสริมให้มีการศึกษาด้านสังคมวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานความเข้าใจที่ถูกต้อง การส่งเสริมดังกล่าว อาจปรากฏในส่วนการสนับสนุนบทบาททางวิชาการของสถาบันการศึกษาระดับสูงในท้องถิ่น ให้การศึกษาปัญหาภาคใต้ โดยเฉพาะการเข้าใจลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรมทั้งด้านพื้นฐานชาติพันธุ์ ชาติพันธุ์สัมพันธ์ เพราะการมีพื้นฐานความรู้ที่ถูกต้องจำต้องให้คนในสังคมทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศสามารถรับรู้ เห็นคุณค่าการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรัฐมนตรี ,2548 , 1-2)

2. กาส่งเสริมการเรียนรู้ลักษณะเฉพาะของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความเข้าใจแก่สังคมในทุกระดับ โดยอธิบาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม คือ ทุนทางสังคมที่สำคัญเป็นปัจจัยมีประโยชน์ต่อการพัฒนาแประเทศ เช่น การสร้างหลักสูตรด้านภาษา ที่ใช้ในท้องถิ่น การเรียนภาษาในกลุ่มประเทศตะวันออกสำหรับให้มีการพัฒนาต่อยอดหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ภาษามลายู ภาษาอาหรับ ภาษาจีน และภาษาตะวันออก ที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อระดับสูง เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ทั้งนี้ โดยมีภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาแกนบังคับระดับพื้นฐาน ประถม มัธยม และในระดับอุดมศึกษา

ภาษามลายู ภาษาอาหรับ ที่ใช้ในการเรียนตั้งแต่โรงเรียนปอเนาะ ตาดีกา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็สามารถสนับสนุนการเรียนภาษาเหล่านี้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น การศึกษาต่อในประเทศตะวันออกกลาง เพื่อจบมาแล้วสามารถทำการประกอบอาชีพที่ใช้ภาษาดังกล่าวอย่างหลากหลาย ไม่เฉพาะการสอนศาสนา เท่านั้น แต่สามารถใช้ภาษาเชิงพาณิชย์ เพื่อใช้พัฒนากลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศที่ใช้ภาษาสื่อสารดังกล่าวได้อีกด้วย

3.ในด้านการสร้างความเข้าใจนโยบายของรัฐที่มีนโยบายการจัดการศึกษาเฉพาะพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น เช่น การจัดการศึกษา ภาษาหลักสูตร การเรียนการสอน รูปแบบ การศึกษาในสถานศึกษา เช่น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แหล่งการศึกษาชุมชนเช่นสถาบันการศึกษาปอเนาะ ตาดีกา รัฐจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาดังกล่าวให้มีการพัฒนาเหมาะสมกับท้องถิ่นและให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เข้าใจท้องถิ่น พร้อม ๆ กับเข้าใจสังคมระดับประเทศ

4. การจัดการศึกษาดังกล่าวพบว่า แม้ในหลักสูตรสามัญของโรงเรียนที่เรียนปะปนกันในกลุ่มเยาวชนไทยพุทธ และไทยมุสลิมปัจจุบันมีการจัดเนื้อหาการเรียนที่จัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ใช้จนปัจจุบัน) ในส่วนของการเรียนสาระด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มีการสอนความเข้าใจทั้งความสำคัญหลักธรรมของพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม (หรือศาสนาที่นับถือ) เพื่อเป็นหลัก

Prince of Songkla University Pattani Campus

ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน การเรียนในหลักสูตรทั่วไปมีวิชาที่นักเรียนแยกกันเรียน เช่น วิชาพระพุทธศาสนา วิชาอิสลามศึกษา ทั้งนี้เป็นการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจ ประวัติความสำคัญ หลักธรรมของศาสนา การยึดมั่นในศีลธรรม ในศาสนา การปฏิบัติตามหลักธรรม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองสร้างคุณประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2549 , 57-60)

5. การศึกษาที่มุ่งให้ผู้คนต่างวัฒนธรรมอาศัยร่วมสังคมอย่างมีความสุขได้สามารถ

ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น เข้าใจและภาคภูมิใจรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น เรียนรู้วัฒนธรรมต่างถิ่นและเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ว่า ชาติพันธุ์ดั้งเดิม ศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่สามารถแบ่งแยกผู้คนให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคมระดับแประเทศ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้สนับสนุนความแตกแยกของคนทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ ดังจะพบว่า แม้การจัดหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเองได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจระดับวัฒนธรรมตั้งแต่ท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับสังคมทางชาติ เช่น สาระการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีงามของประเทศ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมไทยปัจจุบัน ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การศึกษาประวัติศาสตร์ส่งเสริมความเข้าใจความเป็นมาของประวัติศาสตร์ชาติไทย วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย ดังนั้นผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการรักษาความเป็นพลเมืองประเทศ แม้ว่าจะ อยู่ในวัฒนธรรมท้องถิ่นภูมิภาคใดก็ตาม (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2549 , 60-61)

6. การส่งเสริมการศึกษาด้านศาสนาที่ถูกต้องและเหมาะสม

การส่งเสริมการศึกษาที่ถูกต้อง และเหมาะสม ในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการส่งเสริมการสอนศาสนา อย่างถูกต้อง ต้องอาศัยผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ ขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน เพื่อเรียนวิชาศาสนา จึงมีการเร่งใช้ระบบเทียบโอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีการวางนโยบายพัฒนาปรับปรุงการศึกษาปอเนาะเป็นแนวทางหนึ่งที่สนับสนุนคุณธรรมการศึกษาท้องถิ่นด้วย

7. นโยบายการบริหารงาน เชิงพหุวัฒนธรรมเน้นการทำงานนอกระบบที่เหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

นโยบายการบริหารเชิงพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับท้องถิ่น เช่น ปัจจุบันมีนโยบายรับบุคคลในพื้นที่เป็นครู เพื่อป้องกันการย้ายออกนอกพื้นที่ นโยบายส่งเสริมปรับปรุงการสอนภาษาไทยโดยใช้การเรียนภาษาแบบ Bilingual ไทย- มลายูท้องถิ่น ภาษาไทยและภาษาจีน รัฐมีนโยบายจ้างครูสอนภาษามากขึ้นนโยบายการออกแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เช่น หากผู้เรียนต้องการศึกษาที่จัดการสอนศาสนา การเรียนภาษามลายูกลาง การเรียน

ภาษาไทย ก็จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรัฐมนตรี , 2548 , 1-4)

ในการจัดการบริหารการศึกษาท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน (พ.ศ. 2549-2550) ยังพบว่า องค์กรครูมีบทบาทในการเร่งปรับปรุงนโยบายการศึกษา เป็นแนวโน้มของการพัฒนาการการศึกษาเพื่อท้องถิ่นกรอบคิดที่จัดเป็นหลักการบริหารนโยบายดังกล่าว คือ การเร่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในด้านวิชาการงบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา การจัดโครงสร้างองค์กรในระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้มีขนาดเล็กกะทัดรัด มีความเหมาะสม และสามารถบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการปรับเขตเพิ่มจำนวนเขตพื้นที่ใหม่ยึดหลักจำนวนประชากร สภาพภูมิประเทศวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่ การเร่งปรับปรุงรูปแบบการบริหาร จัดการองค์คณะบุคคลในระดับเขตพื้นที่ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ เพราะรูปแบบและสัดส่วนที่เป็นอยู่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงสวัสดิการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาในแต่ละปีงบประมาณ การกำหนดรูปแบบขั้นตอน และแผนการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สนองตอบต่อการสร้างเสริมความสามัคคีของคนในชาติ และการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเพิ่มสาระไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม (ในการสอนโรงเรียนระดับประถม มัธยม เป็นต้น) ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงระบบและขั้นตอนการดำเนินการให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น การส่งเสริมด้านคุณภาพการศึกษา โดยเร่งการพัฒนาการรูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กและนโยบายการเสริมสร้าง เอกภาพขององค์กรในระดับเขตพื้นที่ให้เป็นชั้นนำในทิศทางการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ ,2549 , 1-2) จนนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารับสนับสนุนการพัฒนาการทั้งการบริหารการจัดการหลักสูตร ของท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นเดียวกัน เป็นส่วนหนึ่งการพัฒนาระบบการศึกษาท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ก็มีความจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองจากนโยบายการศึกษาดังกล่าวที่เร่งจัดการศึกษาในพื้นที่

ภายใต้นโยบายการเร่งปฏิบัติการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมปัจจุบัน (นโยบายปี พ.ศ. 2550) ซึ่งพบว่า กระทรวงศึกษาธิการเสนอนโยบายต่อสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน และอนาคตมีแนวโน้มการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงลักษณะทางสังคมท้องถิ่นมากขึ้นโดยเฉพาะในการศึกษาตั้งแต่ขั้นพื้นฐานเด็กเล็ก จนมัธยม อุดมศึกษา ซึ่งมีการเสนอแนวทางดำเนินการคือ

1. การศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางศาสนา ภาษาวัฒนธรรม และวิถีชีวิต

ของประชาชนในพื้นที่ ไม่ติดยึดกับหลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลางหรือจัดเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศข้อเสนอดังกล่าว เป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในทางปฏิบัติแม้จะมีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกาศใช้ร่วมกันทั่งประเทศ เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จในช่วงชั้นบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานร่วมกัน แต่โรงเรียนสามารถเพิ่มเติมสาระที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตที่เป็นความจำเป็นของพื้นที่ได้ตามที่เห็นสมควรโดยมิได้จำกัดอยู่เพียงร้อยละ 30 อย่างที่เข้าใจกันทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละโรง ทั้งยังสามารถพัฒนาหลักสูตรใหม่ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ ซึ่งแบ่งเป็น 8 หน่วยบูรณาการ แต่ละหน่วยได้นำเนื้อหาสาระที่จำเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ตาม 8 กลุ่มสาระของหลักสูตร ในเรื่องการปูพื้นฐานทางศาสนานั้น ปัจจุบันโรงเรียนของรัฐทั่วประเทศได้เปิดวิชาอิสลามศึกษา 1,655 โรงใน 36 จังหวัดเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากการสนับสนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 141 แห่งแล้วโรงเรียนของรัฐ 798 แห่งยังเปิดสอนอิสลามศึกษา โดยสนับสนุนการจ้างวิทยากรสอนศาสนาอิสลาม และมีโรงเรียนของรัฐ 142 แห่งที่ได้เปิดสอนอิสลามศึกษาสัปดาห์ละ 8-10 ชั่วโมง ตามหลักสูตรของโรงเรียนการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยได้รับความช่วยเหลือจากมัสยิดและผู้นำทางศาสนา นับเป็นแนวทางที่ได้รับความนิยมจากประชาชนและสามารถขยายกว้างขึ้น หากคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นความจำเป็น สำหรับการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กที่พูดภาษาอื่นที่บ้านนั้น ในอดีตที่ผ่านมา มักมีความเชื่อว่าโรงเรียนต้องสอนแต่ภาษาไทย แต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาหลายรูปแบบที่จะเชื่อมโยงจากภาษาที่นักเรียนมีความถนัด คุ้นเคย ไปสู่ภาษาไทย หรือการริเริ่มการสอนสองภาษาในชั้นอนุบาล โดยสนับสนุนให้ครูผู้สอนสมารถใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอนตามความจำเป็น

ผลการดำเนินงานพบว่า เด็กมีความสนใจในการเรียนมากขึ้นและลดการขาดเรียนได้อย่างเด่นชัด ผู้ปกครองที่ไม่เห็นด้วยในระยะเริ่มต้น เพราะเกรงว่าลูกจะพูดภาษาไทยไม่คล่อง เมื่อเห็นถึงความสนใจและความสามารถของลูกที่จะพูดได้ทั้งสองภาษา ได้หันมาสนับสนุนการช่วยสอนในการอภิปรายได้มีข้อเรียกร้องให้โรงเรียนสามารถตัดสินใจปิดและเปิดเรียนในวันอื่นที่เหมาะสม ที่มิใช่วันเสาร์ - อาทิตย์ นั้น แท้จริงแล้วโรงเรียนของรัฐมีอำนาจตัดสินใจได้มากกว่าคนส่วนใหญ่เข้าใจ สามารถกำหนดการปิด- เปิดเรียน และกำหนดเวลาการทำงานของโรงเรียนได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ นักเรียนต้องมีเวลาเรียนครบ 200 วัน ตามหลักสูตร และต้องมีเวลาทำงานสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง โดยจะต้องรายงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ อีกทั้งยังสามารถสั่งปิดเรียนต่อเนื่องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินได้ 7 วัน และหลายเรื่องที่มิได้มีการอภิปรายเช่น การแต่งกาย ทรงผม ก็อยู่ในอำนาจของโรงเรียนที่จะพิจารณาออกระเบียบกำหนดได้

2. ควรให้เด็กและเยาวชนต่างศาสนา วัฒนธรรม ได้มีโอกาสเรียนร่วมกันให้มากที่สุด

และมีโอกาสเรียนวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนา ในปัจจุบัน เด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีโอกาสเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งยังมีการจับคู่โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและโรงเรียนตาดีกาประมาณ 70 คู่ เพื่อเชื่อมโยงและถ่ายโอนผลการเรียนรู้ ตลอดจนใช้ทรัพยากรร่วมกัน หากดำเนินการได้ผล นักเรียนจะได้เรียนทั้งวิชาสามัญและศาสนา โดยลดเวลาเรียนที่เคยต้องเรียนทั้งในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนตาดีกาลงกว่าร้อยละ 20

ในสถานศึกษาปอเนาะ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนา 324 แห่ง ตามแนวทางที่ได้หารือร่วมกับผู้บริหารสถาบันศึกษาปอเนาะ ทั้งยังได้พัฒนาสถาบันศึกษาปอเนาะตามแนวทางพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เน้นการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับสอนศาสนา สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดครูไปสอนวิชาสามัญให้แก่นักศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ 104 แห่ง

นอกจากนี้ ยังได้ให้มีความสำคัญแก่การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ เช่น การจัดชุมนุมลูกเสือและเนตรนารี โดยปรับแนวทางดำเนินการให้เหมาะสมกับแนวปฏิบัติของพี่น้องชาวไทยมุสลิม การส่งเสริมห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และการจับคู่โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องนอกพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้สร้างสายสัมพันธ์แห่งความเป็นไทยข้ามเขตพื้นที่การศึกษา เช่น โรงเรียนสตรีวิทยาได้รับนักศึกษาสตรีจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปอบรมเข้มเป็นเวลา 1 เดือน นับเป็นโอกาสดีที่นักเรียนทั้งเจ้าของบ้านและผู้มาเยือนจะได้เรียนรู้จากกันและกัน

3. ควรให้ความสำคัญแก่ความปลอดภัยของครู โดยเปิดโอกาสให้ครูย้ายออกจากพื้นที่ได้ตามความจำเป็น จ้างครูท้องถิ่นให้มากขึ้น หรือนำทหารตำรวจมาสอนแทน ด้วยความตระหนักในปัญหาความเดือดร้อนของครู ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ครูในพื้นที่ย้ายออกไปแล้ว 1,961 คน ได้มีการจ้างครูเป็นอัตราจ้างชั่วคราวเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ 1,639 คน แทนครูที่ย้ายออก โดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนจ้างครูในท้องถิ่น

นอกจากนี้ ยังได้ปรับสถานภาพครูอัตราจ้าง ลูกจ้างประจำตำแหน่งครูสอนศาสนาอิสลามและวิทยากรสอนศาสนาอิสลามที่ปฏิบัติงานมากกว่า 3 ปี ให้เป็นข้าราชการครูรวม 1,167 คน

จึงได้สรุปว่า 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ชายแดนที่ได้รับการสนับสนุนจนสามารถแก้ปัญหาการขาดครูได้ เป็นพื้นที่ที่ได้เปิดโอกาสให้ครูได้ย้ายออกตามความจำเป็น และมีการบรรจุครูท้องถิ่นในอัตราสูงสุด ถือเป็นกรณีตัวอย่างที่จะนำไปปรับใช้ในพื้นที่ชายแดนและทุรกันดารอื่นต่อไป อย่างไรก็ดี จากการติดตามการปฏิบัติงาน ยังมีปัญหาหลักบางประการที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข เช่น การย้ายของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความยากลำบากที่จะหาตำแหน่งนอกเขตพื้นที่ให้ลง ความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาให้ครูบรรจุใหม่ให้มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน เพราะครูที่ชำนาญได้ย้ายออกไปพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก จึงขาดพี่เลี้ยงที่จะต้องดูแล

Prince of Songkla University Pattani Campus

ครูรุ่นใหม่ ตลอดจนการปรับสถานภาพของครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัยให้เป็นพนักงานราชการ หรือข้าราชการสำหรับข้อเสนอให้ย้ายนักเรียนมาเรียนในที่ปลอดภัย หรือนำทหารและตำรวจมาสอนแทนครูในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยนั้น ล้วนเป็นข้อเสนอที่กระทรวงศึกษาธิการพร้อมสนับสนุน มีการนำนักเรียนมารวมเรียนในพื้นที่ที่ปลอดภัยและ ผู้ปกครองมักอาสาที่จะช่วยดูแลความปลอดภัยให้แก่ครู ส่วนการนำทหารมาสอนแทนนั้น คณะครูได้ยืนยันว่ายังมีความพร้อมที่จะสอนเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ ให้ทหารและตำรวจช่วยดูแลความปลอดภัยตามหน้าที่เช่นกัน แม้แต่ในโรงเรียนที่มีขบวนการกดดันไม่ให้ผู้ปกครองส่งลูกมาเรียนในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเหล่านั้นยังได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะเปิดสอนในโรงเรียน

4. การกำหนดนโยบายทางการศึกษาในพื้นที่ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมจากประชาชนมากขึ้น รวมทั้งการปรับระบบบริหารให้มีเอกภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาเอกชน ทั้ง 3 ประเด็น เป็นแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว แต่มีข้อจำกัดที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมิได้เปิดช่องให้สามารถกำหนดผู้แทนในคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการ สถานศึกษาที่มาจากกลุ่มใดโดยเฉพาะ จึงทำให้สัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิไม่หลากหลายครอบคลุมเท่าที่ควร ที่ผ่านมาจึงจำเป็นที่ต้องแก้ไขด้วยการเชิญประชุมในการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ แต่อาจไม่ต่อเนื่องและส่งผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร จึงเป็นประเด็นที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วนต่อไป สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารดูแลการศึกษาเอกชนซึ่งมีจำนวนมากกว่าสถานศึกษาของรัฐในพื้นที่นั้น ได้มีการแก้ไขด้วยการแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกลุ่มงานที่รับผิดชอบโดยตรง จึงควรมีการติดตามปัญหาที่แท้จริงเป็นเขตรายพื้นที่การศึกษาเพื่อหาทางแก้ไขให้ตรงประเด็น หากจำเป็นที่ต้องแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ควรพิจารณาถึงเครือข่ายที่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ด้วยสำหรับการปรับระบบบริหารในพื้นที่เพื่อให้เกิดเอกภาพนั้น ในการบริหารงานการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2548 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับบทบาทของสำนักตรวจราชการเขตการศึกษา 12 ให้เป็นสำนักการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้การดูและของผู้ตรวจราชการกระทรวง ทำหน้าที่ประสานนโยบาย เร่งรัด ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการประสานงานกับองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการ กอ.สสส.จชต. ในอดีต และ ศอ.บต. ในปัจจุบัน แต่การบริหารงานยังอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 6 แห่ง ซึ่งได้ขยายเป็น 9 แห่ง ในปัจจุบัน เพื่อประสานใกล้ชิดกับท่านผู้ว่า ราชการจังหวัด นายอำเภอ และกองกำลังในการดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การปฏิบัติงานของครูอย่างทันท่วงที ฉะนั้น ข้อเสนอใด ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่ควรมุ่งเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง เช่น รวมศูนย์ไว้ที่เดียว หรือกระจายไปจนถึงสถาบันศึกษาอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงการสร้างเครือข่ายในการประสานระหว่างหน่วยงานนักศึกษา ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง และประชาคมในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการเสริมความเข้มแข็ง

ความคล่องตัวให้แก่หน่วยปฏิบัติที่จะเข้าถึงปัญหาและติดตามดูแลอย่างทันท่วงที (กระทรวงศึกษาธิการ , 2550 , 1-5)

ปัญหาหลักอยู่ที่ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายและความไม่ฉับไวในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเมื่อนโยบายปรับเปลี่ยนไม่แน่นอน ผู้ปฏิบัติโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเกิดความลังเล ไม่กล้าริเริ่ม เพราะไม่แน่ใจว่าจะได้รับการสนับสนุนให้สานต่องานที่ต้องใช้เวลาที่ต่อเนื่องยาวนานกว่าจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้จริง

4.3 ปัญหาทางสังคมที่ส่งผลต่อความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยอาศัยกลไกของการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

การทบทวนปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันพบว่าการสร้างความรุนแรงในพื้นที่แม้จะเกิดจากความขัดแย้งที่มีเหตุมาจาก ปัญหาทางสังคม วัฒนธรรมที่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งที่อาจมีลักษณะโครงสร้างที่คล้ายปัญหาในพื้นที่ชนบทไทยภูมิภาคต่าง ๆ กล่าวถึงปัญหาด้านความยากจน การต่อสู้แย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ จากอำนาจเศรษฐกิจภายนอก ปัญหาความอ่อนแอล้าหลังของคุณภาพ การศึกษา ความไม่เป็นธรรม และความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในภาคใต้ถูกทำให้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว มีความเข้มข้นถึงขั้นวิกฤต เพราะปัจจัยที่สำคัญคือ ความแตกต่างทางศาสนาชาติพันธุ์ ภาษา และความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ อันถูกใช้เป็นข้ออ้างแห่งความรุนแรงได้ง่าย ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาในระดับโครงสร้าง และการต่อสู้กับความรุนแรงของวัฒนธรรมท้องถิ่น คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) มีส่วนในการศึกษาปัญหาพื้นฐาน ซึ่งในแง่นี้พบว่าคณะกรรมการดังกล่าว ได้เสนอถึงแนวทางการสร้างอนาคตที่ผู้คนหลากหลายวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้ทั้งในระดับสังคมท้องถิ่นและสังคมระดับประเทศ

แนวทางหนึ่งของทางออกปัญหาท้องถิ่นภาคใต้ คือ การใช้ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาจึงควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชน โดยเฉพาะการศึกษาที่ประชาชนมีส่วนร่วมคุณค่าของการศึกษาท้องถิ่นไม่บั่นทอนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การศึกษาแนวทางเช่นนี้จึงเป็นทางออกประการหนึ่งในการแก้ปัญหา ทางสังคม วัฒนธรรม ในชายแดนภาคใต้ และภายใต้แนวทางการอาศัยระบบการศึกษาพหุวัฒนธรรมดังกล่าวรัฐพยายามพัฒนาการศึกษาชายแดนตอบสนองสภาพสังคม หลากหลายวัฒนธรรม ขณะเดียวกันแนวโน้มการศึกษาท้องถิ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ในรูปแบบหลากหลายยิ่งขึ้น ในการวิจัยตอนนี้จะขอเสนอการวิเคราะห์ นโยบายการศึกษาชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน ด้านกระบวนการพัฒนาภายใต้ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเฉพาะพื้นที่ภาคใต้สะท้อนให้เห็นกรอบการกำหนดนโยบายและทางออกของการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนภาคใต้ภาวการณ์ปัจจุบัน

4.3.1 นโยบายในกรอบคิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเอื้อต่อสังคมพหุวัฒนธรรมปัจจุบัน

นโยบายกรอบคิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเอื้อต่อสังคมพหุวัฒนธรรม ปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาสอดคล้องกับวัฒนธรรมวิถีชีวิตคนท้องถิ่นและการศึกษาที่เป็นนโยบายสร้างสมานฉันท์ ดังจะพบว่ากระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทในการวางเป้าหมายการศึกษาในปัจจุบัน ในนโยบายการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหน่วยงานการศึกษาพื้นที่ชายแดนภาคใต้และกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะ พ.ศ. 2548-2550 พอประมวลได้คือ

4.3.2 สถานการณ์ในท้องถิ่นและนโยบายการจัดการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมปัจจุบัน

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ 19.9 และอื่น ๆ ร้อยละ 0.1 ด้านการศึกษา ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีสถานศึกษาจำนวน 1,202 แห่ง นักเรียน นักศึกษากว่า 500,000 คน หรือร้อยละ 66 ของประชากรวัยเรียน จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้จะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ และความมั่นคงของท้องถิ่นได้เท่าที่ควร ยังเกิดปัญหาในทุกภาคส่วนทั้งการศึกษาสามัญ วิชาชีพและศาสนา เด็กและเยาวชนบางส่วนยังขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ประชาชนยังขาดความรู้ในการพัฒนาอาชีพ มีปัญหาในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ ยังขาดการบูรณาการระหว่างการศึกษา อาชีพกับศาสนาที่เป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ยังมีการสอนศาสนาในทางที่ผิดและใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มทำลายความมั่นคงของประเทศ เหล่านี้เป็นต้น และที่สำคัญเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ครู บุคลากร และนักเรียนเกิดความหวาดกลัวและขาดขวัญกำลังใจอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางการศึกษาและบำรุงขวัญครู ผู้เรียนและประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

นโยบายของรัฐในการพัฒนาท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ปัจจุบันรัฐมุ่งหวังให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา มีเศรษฐกิจ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสมานฉันท์ สังคมสันติสุข โดยในด้านเป้าหมายการศึกษานั้นรัฐมีนโยบายให้ประชาชนได้รับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึงตลอดชีวิต ได้เรียนรู้วิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์และวิชาสามัญอย่างครบถ้วน ปีการศึกษาเฉลี่ย 9.5 ได้เรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเรียนรู้ศาสนาที่ถูกต้อง ประชาชนต้องมี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นศาสนิกที่ดี มีสมานฉันท์ ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข ทั้งนี้สิ่งที่บ่งบอกถึงการพัฒนาตามนโยบายคือ เด็กและเยาวชนในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ประชาชนในวัยแรงงาน ร้อยละ 50 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ ประชาชนวัยสูงอายุทุกคนได้รับการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา

ในด้านการพัฒนาคุณภาพเยาวชนต้องมีความรู้ครบถ้วน ทั้งวิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์และวิชาสามัญ มีความรู้และความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้อง และมีทักษะทางอาชีพ ประชาชนในวัยแรงงาน สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เป็นศาสนิกชนที่ดี มีทักษะทางอาชีพมีงานทำและมีสมานฉันท์ และประชาชนวัยสูงอายุทุกคน สามารถเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัยและตามความต้องการทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชายแดนภาคใต้ปัจจุบันรัฐคำนึงถึงประเด็นสำคัญคือ

(1) จัดการศึกษาโดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพทั้ง วิชาสามัญ วิชาชีพ และศาสนา มีความรู้ความสามารถ และสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องชัดเจนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมบนพื้นฐานของศาสนาที่ถูกต้อง โดยสำรวจข้อมูลและความต้องการทางการศึกษาของประชาชนเป็นรายบุคคล และจัดแผนงาน โครงการรองรับ

(2) จัดการศึกษาโดย ใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมาย มุ่งให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันในตำบลทั้งหน่วยงานและบุคคลของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนทุกภาคส่วน โดยสำรวจทรัพยากรทางการศึกษา จักทำแผนการศึกษาบูรณาการการศาสนาวัฒนธรรมและยกระดับตำบล และจัดให้มีการพัฒนาการศึกษาประสานงานการศึกษาระดับตำบลที่เชื่อมโยงทุกมิติ โดยมีสถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยชุมชน และสถาบันอาชีวศึกษา เป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ

(3) ส่งเสริมการศึกษาให้มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งส่งเสริมสถาบันและหน่วยงานการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาสามัญ อาชีพและศาสนา ทั้งด้านหลักสูตร สื่อ ครู การเรียนการสอนและติดตามการประเมินผล การออกแบบการเรียนรู้และหลักสูตรใหม่ที่เชื่อมโยงและถ่ายโอนกันได้ทั้งใน นอกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้งการทำงาน การจัดทำจุดการเรียนสำเร็จรูป รวมทั้งให้มีการเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกันและต่างรูปแบบ ทั้งในตาดีกา สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์และธรรมศึกษาเข้ากับหลักสูตร การศึกษาพื้นฐาน การเทียบโอนประสบการณ์การฝึกอบรมและอาชีพและอาชีวศึกษา การเทียบโอนผู้ไม่จบปริญญากับหลักสูตรวิชาอุดมศึกษา จัดและส่งเสริมการเรียนภาษาไทย มลายูกลางและจีน รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการอิสลามศึกษาและศาสนา (สภาอุลามะฮ์) เพื่อเป็นที่ปรึกษาและรับรองมาตรฐานด้านอิสลามศึกษา

(4) การใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กร โดยให้ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่หลากหลายทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานศึกษา วัสดุครุภัณฑ์และงบประมาณร่วมกันทั้งของรัฐเอกชน

Prince of Songkla University Pattani Campus

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายทรัพยากรทางการศึกษาในทุกมิติ

(5) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม การสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุข มุ่งให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและยั่งยืน โดยสร้างความตระหนักและความเข้าใจในคุณค่าของความหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันทั้งระดับสถาบัน ครอบครัว และบุคคล ตลอดจนยกย่องและสร้างแรงจูงใจแก่ตำบลที่มีบุคลากรเป็นแบบอย่างการเรียนรู้สู่ความสมานฉันท์ การรับโอนทหาร ตำรวจเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งจัดคาราวานสร้างเสริมสันติสุข ให้ความรู้และปลูกฝัง / สร้างเจนคติที่ถูกต้องในสถานศึกษา

(6) ด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยให้สถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนเป็นเจ้าภาพการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกระดับความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหาของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศอย่างยิ่งขึ้น

(7) ด้าน การปรับระบบบริหาร มุ่งสร้างกลไกการบริหารการศึกษาในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม โดยปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรับองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ สร้างเครือข่ายการทำงานในการบริหารการจัดการศึกษาให้เกิดการเชื่อมโยงช่วยเหลือเกื้อกูลและสัมพันธ์กัน

(8) ด้าน การสร้างขวัญและกำลังใจ มุ่งเสริมร้างขวัญและกำลังใจครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขโดยจัดให้มีศูนย์บำรุงขวัญเพื่อเยี่ยมเยียนให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ จัดให้มีสวัสดิการเป็นพิเศษ เร่งรัดระบบสื่อสาร จัดให้มีศูนย์ป้องกันและรักษาสวัสดิการและทรัพย์สิน จัดฝึกอบรมการป้องกันตนเอง การซ่อมแซมปรับปรุงบ้านพักครูและบุคลากร รวมทั้งจัดระบบเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจอย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายดังกล่าวรัฐได้ใช้งบประมาณรวมปี 2548-2551 จำนวน 1, 714.56 ล้านบาท ในการพัฒนานโยบายดังกล่าว

ผลดีที่คาดจะเกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาท้องถิ่นปัจจุบันคือเยาวชนได้เรียนรู้แบบบูรณาการศึกษาวิชาการลักษณะพหุวัฒนธรรม มีความรู้ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศต่างๆตามหลักสูตรประวัติศาสตร์ วิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา มีเศรษฐกิจดี มีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนจะหมดไป ขวัญกำลังใจของครู บุคลากรและผู้เรียนจะมีมากขึ้น

เกิดการผนึกกำลังอย่างสมานฉันท์ ส่งผลให้เกิดสันติสุขในดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

และนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นปัจจุบันเท่าที่พบคือ

1. จัดให้มีศูนย์บำรุงขวัญเพื่อเยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลือนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลกระทบจากเหตุก่อความไม่สงบอย่างทันเหตุการณ์ ที่สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง

2. มาตรการจัดระบบรักษาความปลอดภัย โดยจัดหาอาวุธและเสื้อเกาะกันกระสุนป้องกันตัว แจกจ่ายให้ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงอันตราย และประสานการดำเนินงานกับฝ่ายรักษาความมั่งคงและความปลอดภัย เพื่อป้องกันการทำร้ายครูและบุคลากรในพื้นที่เสี่ยงอย่างใกล้ชิด

3. จัดให้มีสวัสดิการเป็นกรณีพิเศษในหลายรูปแบบเพื่อช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. จัดให้มีการซ่อมแซมและปรับปรุงบ้านพักครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงทุกแห่ง

5. รับโอนข้าราชการทหาร ตำรวจ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาและหรือมีประสบการณ์การเป็นครู เข้ามาเป็นครูและบริหารสถานศึกษาทุกระดับ

6. ให้มีการจัดทำแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา วัฒนธรรม และกีฬาในระดับตำบลที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

7.ให้มีการปรับระบบบริหารและการจัดการศึกษา ของสำนักงานตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เขตตรวจราชการที่ 12) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามยุทธศาสตร์เพื่อรับรองการดำเนินงานให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2548

8.เพื่อให้เกิดเอกภาพ ความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการที่สอดคล้องกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีลักษณะพิเศษ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษา มอบอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ ทั้งด้านการบริหารงานบุคคลและงบประมาณ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปยังผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เขตตรวจราชการที่ 12) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตร 45 (7)

กระบวนการพัฒนาการศึกษาตามนโยบายพหุวัฒนธรรมศึกษาและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นชายแดนภาคใต้

Prince of Songkla University Pattani Campus

กระบวนการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา 1,202 แห่ง นักเรียน นักศึกษากว่า 500,000 คน หรือ ร้อยละ 66 ของประชากรในวัยเรียน นอกจากนี้ ยังมีสถาบันทางศาสนาและหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนกระจายอยู่ทุกพื้นที่ ประมาณว่ามีประชาชนที่ได้รับการศึกษานอกโรงเรียนปีละกว่า 400,000 คน แม้ว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงทั้งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนมีความพยายามที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีปัญหาพื้นฐานอีกหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องโอกาสและคุณภาพของประชากรที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจึงสั่งสมให้เกิดปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม-การเมืองและความมั่นคงที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน ละด้านประชากรในพื้นที่ยังนิยมแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย แต่การคุมกำเนิดยังไม่แพร่หลาย จึงมีจำนวนบุตรต่อครอบครัวโดยเฉลี่ยถึง 5 คน และมีอัตราการเกิดสูงถึงร้อยละ 1.23 สูงกว่าอัตราเกิดโดยเฉลี่ยของประเทศที่ 0.90 ทั้งยังมีสถิติการหย่าร้างสูง ส่งผลให้เด็กกำพร้า หรือเด็กที่ต้องอยู่แยกกับครอบครัว ขาดผู้ดูแลอุปการะเป็นจำนวนมากแม้จะมีการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและเยาวชนส่วนใหญ่ได้เรียนในระดับประถมศึกษา แต่มักไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา หรือได้เรียนต่อเฉพาะในสถาบันทางศาสนา เยาวชนในวัยเรียนกว่า 200,000 คน อยู่นอกระบบโรงเรียน และประชากรในวัยแรงงานกว่าร้อยละ 45 มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ทำให้ขาดความรู้ในการพัฒนาอาชีพและเป็นฐานของการเพิ่มรายได้ต่อไป

ปัญหาการคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ได้รับการประเมินว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในส่วนอื่นของประเทศ ทั้งนี้ด้วยสาเหตุหลายประการ นักเรียนที่มาจากครอบครัวไทยมุสลิมจำนวนไม่น้อยยังขาดโอกาสที่จะได้รับการเตรียมพร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ทำให้เสียเปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านภาษา ความยากจนและความจำเป็นที่ต้องย้ายถิ่นเพื่อหางานทำกับครอบครัว ทำให้มีอัตราขาดเรียนสูงนักเรียนมีภาวะหนักที่จะต้องเรียนสายสามัญ และเรียนทางศาสนาคู่ขนานและแยกส่วนจากกันตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งยังได้รับผลกระทบจากความไม่สงบที่ทำให้ต้องปิดเรียนเป็นระยะ ๆ และครูจำนวนไม่น้อยขอย้ายจากพื้นที่ เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาหากไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปจะขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการประกอบอาชีพ หรือเผชิญความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ส่งผลให้อยู่ในภาวะว่างงานหรือไม่มีอาชีพที่มั่นคง ทั้งยังอาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้โดยง่าย

นอกจากนั้น ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่จำนวนมาก แต่กระจัดกระจายอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ ตามสังกัดทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันศาสนาโดยไม่มีการกำหนดมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ยังคงขาดการบูรณาการและใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ทำให้บางแห่งมีความขาดแคลน ชำรุดทรุดโทรม บางแห่งมีมากเกินความต้องการ ทั้งด้านครู บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์

Prince of Songkla University Pattani Campus

ยิ่งไปกว่านั้น การจัดการศึกษาซึ่งเคยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสมานฉันท์ระหว่างเยาวชนที่มาจากพื้นที่ต่างกันกำลังแยกออกเป็น 2 ระบบอย่างชัดเจน เด็กไทยพุทธจะไปเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ในขณะที่เด็กไทยมุสลิมจะนิยมไปเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว หรือสถาบันศึกษาปอเนาะ ทั้งยังมีแนวโน้มที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะขยายลงไปถึงระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนครอบครัวที่มีพื้นฐานต่างกันขาดโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขาดโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์เป็นเพื่อนฝูงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการแบ่งแยกทางความคิด ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน สภาพการณ์ดังกล่าวเหล่านี้ ได้กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญของการก่อการร้าย เยาวชนที่ยากจน ว่างงาน ขาดความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้องจึงต้องตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่แอบอ้างเบี่ยงเบนคำสอนทางศาสนา หรือใช้เงินจ้าง ประกอบกับการแก้ไขปัญหาของรับในพื้นที่ที่ยังขาดความเข้าใจถึงรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริง แม้จะทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาพื้นที่ แต่ไม่สามารถคลี่คลายปัญหาให้เบาลง จึงจำเป็นที่ต้องเร่งทบทวนและกำหนดกลยุทธศาสตร์ในการแก้ไขและพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ที่จะนำไปสู่สันติสุขที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการดำเนินการจัดการศึกษาปัจจุบัน

การพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เหมาะสมกับสภาพในพื้นที่ จำเป็นต้องมีการสร้างโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมความสมานฉันท์ พบว่าปัจจุบันสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขต 2 หรือสำนักงานผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นหน่วยงานหลักในการวิจัย พัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการดำเนินงานช่วงพ.ศ.2510- 2550เช่น

- การขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งการดูแลเด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส โดยใช้งบประมาณปีละกว่า 120 ล้านบาท ส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้เป็นอย่างดีระดับหนึ่ง

- ประชากรในวัยแรงงานได้รับการส่งเสริมให้รู้หนังสือและได้รับการศึกษานอกโรงเรียนออย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องมากกว่า 40 ปี จนส่วนใหญ่สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยในระดับอ่านออกเขียนได้มากขึ้นตามลำดับ

- มีการส่งเสริมการเรียนศาสนาควบคู่กับสายสามัญอย่างจริงจัง ด้วยการส่งเสริมให้สถาบันศึกษาปอเนาะพัฒนาไปเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมทั้งส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่อใช้ในโรงเรียนของรัฐและเอกชน

Prince of Songkla University Pattani Campus

เนื่องจากสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะปัญหาการก่อความไม่สงบในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รัฐได้เพิ่มมาตรการพิเศษที่จะเร่งรัดแก้ไขโดย

พัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษาปัจจุบันพบว่ามีนโยบาย คือ

- แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู ด้วยการเพิ่มอัตราครู และวิทยากรสอนศาสนาเป็นพิเศษ โดยเน้นการจ้างคนในท้องถิ่น ที่คัดเลือกจากครูอัตราจ้าง เพิ่มครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ จำนวน 104 คน และพนักงานในสถานศึกษา

- ปรับปรุงสถานศึกษาทั้งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 925 โรง ทั้งด้านอาคาร สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้ง เร่งรัดซ่อมแซมโรงเรียนที่ถูกลอบวางเพลิง

- ขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ด้วยการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยชุมชนจังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี วิทยาลัยประมงปัตตานี และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ รวมทั้ง ยกฐานะวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศ

- เชื่อมโยงการศึกษาสู่การมีงานทำ ด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ด้านเทคโนโลยียางและโพลิเมอร์ รวมทั้งการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระดับตำบล

- ดูแลเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการที่ตกหล่น ด้วยการจัดสรรทุนการศึกษาการขยายศูนย์การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการจัดโครงการบริการทางการศึกษาสำรวจเด็กพิการถึงประตูบ้าน

ส่งเสริมการเรียนศาสนาควบคู่กับสายสามัญ

ส่งเสริมการเรียนศาสนาควบคู่กับสายสามัญปัจจุบันดำเนินการไปแล้วคือ

- จดทะเบียนสถาบันศึกษา และสนับสนุนทางการได้จัดการเรียนรู้ในสถาบันศึกษาปอเนาะ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบบูรณาการสำหรับผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ รวมทั้งการส่งเสริมครูไปสอนวิชาสามัญในสถาบันศึกษา

- ยกระดับคุณวุฒิทางการศึกษาของบุคลากรอิสลาม ทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียน และประสบการณ์ รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการศึกษาและวัฒนธรรม ณ ประเทศมาเลเซีย

ปรับปรุงสวัสดิภาพและสวัสดิการครู

ด้านการปรับปรุงสวัสดิภาพและสวัสดิการครูเช่น

- จัดสรรค่าตอบแทนพิเศษเป็นรายเดือนสำหรับครูทั้งรัฐและเอกชน คนละ 2,500 บาท/เดือน

- จัดให้มีการประกันชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน

Prince of Songkla University Pattani Campus

- เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยให้แก่ครู อาจารย์ และสถานศึกษา

- จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ทายาทจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ความพร้อมด้านบุคลากรการศึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมท้องถิ่น

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทรัพยากรที่เป็นหน่วยจัดการศึกษาหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมการศึกษาสายสามัญ อาชีพและวิชาศาสนา กล่าวคือ สถานศึกษาในระบบมีจำนวนทั้งสิ้น 1,202 แห่ง แยกเป็นสถานการณ์ศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,129 แห่ง เฉลี่ยตำบลละประมาณ 5 แห่ง สถานศึกษานอกระบบ 2,742 แห่ง เฉลี่ยตำบลละประมาณ 11 แห่ง สำหรับสถาบันที่จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทางศาสนา ปรากฏว่าศาสนาที่เป็นประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่นับถือ มีสถาบันการศึกษาสำหรับสอนเยาวชนในชั้นต้น คือ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด (เราเฎาะฮ์) และศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) จำนวน 1,735 แห่ง เฉลี่ยตำบลละประมาณ 7 แห่ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและสถาบันศึกษาปอเนาะ จำนวน 489 แห่ง เฉลี่ยตำบลละประมาณ 2 แห่ง

สถาบันศึกษาของคณะสงฆ์และประชาชนที่นับถือพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม ศูนย์ธรรมศึกษา ศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีจำนวนทั้งสิ้น 93 แห่ง เฉลี่ย 3 ตำบลต่อ 1 แห่ง

นอกจากนี้ในพื้นที่สามจังหวัดยังมีทรัพยากรที่สนับสนุนการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งเป็นสถาบันทางศาสนา เช่น มัสยิด จำนวน 1,254 เฉลี่ยตำบลละประมาณ 6 แห่ง วัดและสำนักสงฆ์ 199 แห่ง เฉลี่ยประมาณ 2 ตำบล ต่อ 1 แห่ง ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีครูและบุคลากรจำนวน 28,809 คน มีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยโรงเรียนละ 10 คน ประมาณ 11,209 คน และเครือข่ายผู้ปกครองและโรงเรียนละ50 คน

โดยสรุปในแต่ละตำบล จะมีทรัพยากรทางการศึกษาโดยประมาณดังนี้

1. สถานศึกษาในระบบ จำนวน 4 แห่ง
2. สถานศึกษานอกระบบจำนวน 11 แห่ง
3. สถานศึกษาทางศาสนาอิสลาม แยกเป็นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์(เราเฎาะฮ์) / ศูนย์บรมจริยธรรมฯ (ตาดีกา) จำนวน 7 แห่ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม/สถาบันศึกษาปอเนาะ จำนวน 2 แห่ง
4. สถาบันการศึกษาทางพุทธศาสนา จำนวน 3 ตำบลต่อ 1 แห่งรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการศึกษาชายแดนภาคใต้ และกำหนดยุทธศาสตร์

Prince of Songkla University Pattani Campus

เป็นพิเศษ การพัฒนาการการศึกษาในพื้นที่ที่มีจุดแข็ง และจุดอ่อนคือ ปัจจัยความพร้อมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาพัฒนาเยาวชนอาจพิจารณาจาก

1. ทรัพยากรทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- หน่วยงาน สถาบันการศึกษาในพื้นที่มีจำนวนมาก กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายทั้งสายสามัญ ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3,970 แห่ง กระจายทั่วพื้นที่

- ศาสนิกสถานมีจำนวนมากโดยเฉพาะมัสยิด มีจำนวน1,654 แห่ง สถาบันศึกษาปอเนาะ มีจำนวน 303 แห่ง กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นสถานที่อบรมประชาชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม

- มีผู้นำศาสนาและนักวิชาการอิสลามศึกษาในพื้นที่ ทั้งยังมีกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก ซึ่งให้ความร่วมมือกับรัฐ ในการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้

2. การจัดการศึกษาและภาษา

- ประชาชนและเยาวชนมีโอกาสเรียนรู้อิสลามศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

- เยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.43 ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสถาบันศึกษาปอเนาะซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

- เยาวชนไทยมุสลิมส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยได้ดี และประชาชนมีความเข้าใจสามารถใช้เพื่อการสื่อสารได้

3. ระบบการบริหาร

- รัฐมีความตื่นตัวในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้

- กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อประสานสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่

ปัญหาการพัฒนาการศึกษาในภาคปัจจุบันพบว่าได้แก้ไขปัญหาเช่น

1.ทรัพยากรทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- หน่วยงานสถาบันการศึกษามีความหลากหลาย แต่ยังขาดการประสานและเชื่อมโยงในการปฏิบัติงาน

- สถาบันศาสนาขาดความดูแลสนับสนุนด้านหลักสูตรการจัดการศึกษา ทำให้มุ่งสอนเฉพาะศาสนา แยกส่วน ไม่เชื่อมโยงกับการศึกษาด้านอื่น ๆ

- ยังมีบุคคลจำนวนหนึ่งอาศัยสถาบันศาสนา สอนศาสนาและปลูกฝังความคิดที่ไม่ถูกต้อง และมีผลต่อความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การจัดการศึกษาและภาษา

Prince of Songkla University Pattani Campus

-การจัดอิสลามศึกษามีความหลากหลายและขาดความเชื่อมโยงในทางปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนในแต่ละระดับขาดความสมดุลในการศึกษาต่อในสาขาวิชาอื่น และเป็นข้อจำกัดในการศึกษาต่อในภูมิภาคอื่น

-การแปลเอกสารคำสอนมาเป็นภาษาไทยยังมีความบิดเบือนทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

- ระบบราชการยังไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีความคุ้นเคยกับการใช้ภาษาไทยและการประสานของทางราชการ

3. ระบบการบริหาร

- การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับนโยบายบ่อยครั้ง และขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามนโยบาย

- หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ ขาดการบูรณาการการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ

4.4 ปัจจัยสถานการณ์ชายแดนภาคใต้และผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพกระบวนการศึกษาตั้งแต่พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 เริ่มมีเหตุการณ์รุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จนถึงปัจจุบันสถานการณ์ดังกล่าวมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลอบทำร้ายและทำลายชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ไม่เว้นแม้แต่พระภิกษุ สามเณร และบุคลากรทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง การลอบวางเพลิงและทำลายทรัพย์สินของรัฐ ประชาชน และสถาบันศาสนา ทั้งวัด มัสยิด โรงเรียน สถานที่ราชการ ซึ่งล้วนเป็นศูนย์รวมจิตใจและศูนย์กลางการบริหารประชาชนทั้งสิ้น สร้างความหวาดหวั่น และความหวาดกลัวภัยอันตรายอย่างยิ่ง ทำลายขวัญและความสงบสุขของประชาชนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเช่น

การลอบวางเพลิงโรงเรียน นับตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2547 ถึงวันที่ 28 มิถุนายน 2548 มีการลอบวางเพลิงอาคารเรียนและบ้านพักครู จำนวน 25 วัน จำนวน 57 แห่ง /ครั้ง แยกเป็นปี 2547 จำนวน 11 วัน 28 แห่ง / ครั้ง ปี 2548 จำวน 14 วัน 29 แห่ง/ครั้ง นับว่าส่วนหนึ่งปัญหาความรุนแรงต่อระบบการศึกษาชายแดนภาคใต้จะเห็นจากการที่โรงเรียนถูกลอบวางเพลิงในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ปี 2548 (ถึงเดือนมิถุนายน) ในภาพรวมมีสูงกว่าปี 2547มากที่สุด (16 แห่ง /ครั้ง) รองลงมา คือ จังหวัดยะลา (7 แห่ง /ครั้ง) และนราธิวาส (6 แห่ง / ครั้ง) ปี 2547 จังหวัดนราธิวาส มีโรงเรียนถูกลอบวางเพลิงมากที่สุด (15 แห่ง / ครั้ง) รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี (7 แห่ง /ครั้ง) และจังหวัดยะลา (6 แห่ง /ครั้ง) อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบดังกล่าว เป็นการเปรียบเทียบเหตุการณ์ปี 2547 ทั้งปีกับปี 2548 เพียงครึ่งปี หรือ

Prince of Songkla University Pattani Campus

6 เดือน เท่านั้น สถานการณ์การลอบวางเพลิงยังมีจำนวนใกล้เคียง กัน จึงมีแนวโน้มว่า หากไม่มีการป้องกันปัญหาที่ชัดเจนแล้วสถานการณ์การลอบวางเพลิงจะมีเพิ่มมากขึ้นในเวลาที่เหลืออีก 6 เดือน ข้างหน้าของปี 2548

นอกจากนั้น ยังพบว่า โรงเรียนที่ถูกลอบวางเพลิง อยู่ในพื้นที่อำเภอ 3 อันดับแรก ดังนี้ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 10 แห่ง อำเภอรามัน จำนวน 7 แห่ง และอำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส 6 แห่ง ทั้ง 3 อำเภอ มีโรงเรียนถูกลอบวางเพลิงทั้งปี 2547 และปี 2548

3.1 การลอบทำร้ายและทำลายชีวิตครู บุคลากร และนักเรียน / นักศึกษา

การลอบทำร้ายครู ผู้บริหารและบุคลากร นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2547-28 มิถุนายน 2548 มีครู ผู้บริหาร และบุคลากรถูกลอบทำร้าย เสียชีวิตและบาดเจ็บ จำนวน 35 ครั้ง รวม 49 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 24 ราย บาดเจ็บ 22 ราย ไม่บาดเจ็บ 3 ราย ในปี 2547 มีจำนวน 29 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 14 บาดเจ็บ 11 ในปี 2548 ถึงวันที่ 28 มิถุนายน จำนวน 24 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 10 บาดเจ็บ 11 ราย และไม่บาดเจ็บ 3 ราย การลอบทำร้ายชีวิตครู และบุคลากรของโรงเรียนในภาพรวมปี 2547 สูงกว่า ปี 2548 (ถึงเดือนมิถุนายน) โดยปี 2547 มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บมากกว่า ปี 2548 ถึงเดือนมิถุนายน

อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบดังกล่าว เป็นการเปรียบเทียบเหตุการณ์ปี 2547 กับปี 2548 เพียงครึ่งปีหรือ 6 เดือนเท่านั้น ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หากไม่มีการป้องกันปัญหาที่ชัดเจนเช่นเดียวกันแล้ว สถานการณ์การลอบทำร้ายและทำลายชีวิตครูและบุคลากร จะยังคงมีเพิ่มมากขึ้นกว่านี้ในอีก 6 เดือน ข้างหน้า เช่นเดียวกันมีการลอบทำร้ายและทำลายชีวิตครูยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นสร้างความสั่นสะเทือนจิตใจของประชาชน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน

- การลอบทำร้ายและทำลายชีวิตนักเรียน นักศึกษา นับตั้งแต่ 10 มีนาคม 2547 ถึง 28 มิถุนายน 2548 มีนักเรียน นักศึกษา ถูกลอบทำร้ายและทำลายชีวิต จำนวน 20 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 2 ราย บาดเจ็บ 18 ราย โดยปี 2547 จำนวนรวม 10 ราย แยกเป็น นักศึกษาเสียชีวิต 2 ราย นักเรียนบาดเจ็บ 8 ราย ปี 2548 (ถึงเดือนมิถุนายน) จำนวนรวม 10 ราย แยกเป็นผู้บาดเจ็บ 10 ราย และไม่มีผู้เสียชีวิต จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ถูกลอบทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตในภาพรวม ปี 2547 และปี 2548 ถึงเดือนมิถุนายน 2548 มีจำนวนเท่ากัน โดยในปี 2548 เพียง 6 เดือน มีผู้ได้รับบาดเจ็บสูงกว่า ปี 2547 ทั้งปี

อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบดังกล่าว เป็นการเปรียบเทียบเหตุการณ์ ปี 2547 กับปี 2548 เพียง 6 เดือน จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หากไม่มีการป้องกันปัญหาที่ชัดเจนเช่นเดียวกันแล้ว สถานการณ์การลอบทำร้ายและทำลายชีวิตนักเรียนนักศึกษา จะยังคงมีเพิ่มมากขึ้นกว่านี้ในอีก 6 เดือนข้างหน้าเช่นเดียวกัน

Prince of Songkla University Pattani Campus

จากข้อมูลความรุนแรงดังกล่าว ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขอย้ายออกจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2548 จำนวน 4,140 คน จากจำนวนครูทั้งสิน 12,317 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศที่สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู และบุคลากร และนักเรียนอย่างเร่งด่วน

- การมีเด็กกำพร้า จากการสูญเสียบิดา-มารดา การหย่าร้างและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่ผ่านมา ส่งผลให้เด็กกำพร้าที่สูญเสียบิดาและมารดา รวมทั้งเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว จนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นที่การศึกษาต้องเข้าไปให้ความดูแลช่วยเหลือ จำนวนทั้งสิ้น 6,522 คน แยกเป็นเด็กกำพร้า 6,022 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด จังหวัดยะลา 2,262 คน จังหวัดปัตตานี 983 คน และจังหวัดนราธิวาส 2,777 คน และเด็กที่ได้รับผลกระทบ จำนวน 500 คน จำแนกเป็นจังหวัดยะลา 206 คน จังหวัดปัตตานี 236 คน และจังหวัดนราธิวาส 58 คน จำนวนเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ไม่สงบที่ผ่านมาในจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดยะลา และปัตตานีตามลำดับ รวมทั้งจำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบในจังหวัดปัตตานีมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดยะลา และนราธิวาส ตามลำดับ ชี้ให้เห็นว่าจำนวนเด็กเหล่านี้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านการศึกษา ไม่เข้าไปรับผิดชอบดูแลและเยียวยาแก้ไข ถึงส่งผลกระทบกับปัญหาสังคมโดยรวมต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

- ปัญหาการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของประชาชน จากความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ ที่ใช้ภาษามลายูในวิถีชีวิตประจำวัน และมีการเรียนศาสนา หรืออิสลามศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ใช้ภามลายูและอาหรับเป็นหลัก ส่งผลให้นักเรียนและประชาชนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร และแม้ว่าภาษาไทย จะเป็นภาษากลางที่รัฐกำหนดเป็นภาษาราชการ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้เป็นวิชาบังคับก็ตาม แต่ก็พบว่า คนไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้บางส่วนในบางท้องถิ่นยังคงมีปัญหาในการสื่อสารภาษาไทย ทำให้ขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพและอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างกลมกลืนเพื่อการดำรงชีวิตที่มีความสุขอย่างยั่งยืนได้

จากข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2548 พบว่าประชากรอายุ ช่วง 15-60 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานอ่านและเขียนภาษาไทยได้น้อยในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในจังหวัดนราธิวาสรองลงมาได้แก่จังหวัดปัตตานี และยะลา ตามลำดับ

จากแผนภาพที่ 5 แสดงว่า คนอายุ 15-60 ปี ในปี 2548 อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 97.05 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของประเทศที่กำหนดไว้ร้อยละ 100 และเมื่อจำแนกรายจังหวัดพบว่า คนอายุ 15-60 ปี ในปี 2548 ในจังหวัด

นราธิวาส อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.7 รองลงมาได้แก่ จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 96.8 และจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 97.9 ตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงมีปัญหาการอ่านออกและเขียนได้ประชาชนวัยทำงาน ที่มีอายุ ระหว่าง 15-60 ปี ที่จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการเร่งรัดให้การศึกษาด้านภาษาไทยอย่างเร่งด่วนโดยเร็ว

กล่าวโดยสรุป สถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภายใต้ เป็นปัญหาวิกฤตที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับการจัดการศึกษาและประชาชนที่นับวันจะรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนยากที่จะแก้ไข จำเป็นที่รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการศึกษาและความมั่นคง จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนและเป็น รูปธรรม

4.5 แนวทางการพัฒนาการศึกษาชายแดนภาคใต้ที่ยั่งยืนโดยอาศัยการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า แม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ และความมั่นคงของท้องถิ่นได้เท่าที่ควร เด็กและเยาวชนบางส่วนยังขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ประชาชนยังขาดความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ยังคงมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ ยังขาดการบูรณาการระหว่างการศึกษากับการศาสนาที่เป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ยังมีการสอนศาสนาในทางที่ผิดและใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มทำลายความมั่นคงของประเทศ ขาดการบูรณาการทรัพยากร ในการจัดการศึกษาทั้งด้านครู บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณ การศึกษาไม่เสริมสร้างให้เกิดความสมานฉันท์อย่างเป็นรูปธรรม ขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งขาดระบบบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น และที่สำคัญ เมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ มีการลอบทำร้ายครู บุคลากร การลอบวางเพลิงและทำลายทรัพย์สินของประชาชน โรงเรียน สถานที่ราชการ และสถาบันศาสนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการขาดขวัญและกำลังใจของครู และบุคลากรทางการศึกษาเกิดการหวาดกลัวอันตรายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและให้การศึกษาเข้าถึงประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพสังคม ภาษา วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงและขวัญกำลังใจในดินแดนของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะนำไปสู่สันติสุขและความมั่นคงของประเทศชาติอย่างยั่งยืน ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาคือ

ปัจจุบันเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา มีเศรษฐกิจที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสมานฉันท์ สังคมสันติสุขประชา

ชนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง มีการศึกษาเฉลี่ย 9.5 ปี ได้เรียนวิชา ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และวิชาสามัญอย่างครบถ้วน เรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเรียนรู้ศาสนาที่ถูกต้อง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นศาสนิกที่ดี มีสมานฉันท์ ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข ทั้งมีตัวชี้วัดคือในการพัฒนาการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมด้านวัฒนธรรม การนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ เยาวชนท้องถิ่นในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับ ประชาชนในวัยแรงงาน ร้อยละ 50 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คนในวัยสูงอายุทุกคนได้รับการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา

ด้านการพัฒนาคุณภาพการคือเด็กและเยาวชนทุกคนมีความรู้ครบถ้วน ทั้งวิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์และวิชาสามัญ มีความรู้และความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้อง และมีทักษะทางอาชีพ ประชาชนในวัยแรงงานสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ประชาชนเป็นศาสนิกชนที่ดี มีทักษะทางอาชีพ มีงานทำ และมีสมานฉันท์ ประชาชนวัยสูงอายุทุกคน สามารถเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัยและความต้องการทั้งด้านสามัย วิชาชีพและศาสนา

นอกจากนี้ในด้านการพัฒนาระบบการศึกษาจะใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ การจัดการศึกษาโดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้คนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพสามรถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตบนพื้นฐานของศาสนาได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้ปัจจุบันชายแดนภาคใต้มีประชากรที่ต้องได้รับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย แต่มีประชาชนเพียงร้อยละ 60 เท่านั้นที่ได้รับการศึกษาดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกน ให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง คุณภาพทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา มีความรู้ ความสามารถและความสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกันได้ รู้ประวัติศาสตร์อย่างถูกต้องชัดเจน เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมบนพื้นฐานของศาสนาที่ถูกต้องที่ตนนับถือ โดยวิธีการดังนี้

การดำเนินนโยบายพัฒนาการศึกษาเยาวชนดังกล่าวมีแนวทางคือ

- สำรวจและรวบรวมข้องมูลประชาชนเป็นรายบุคคลข้อมูลทะเบียนราษฎร์กระทรวงมหาดไทย ข้อมูล จปฐ. ข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนของตำบล ปี 2547 และ ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ (GIS Data Base)

- สำรวจและรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และกีฬา จาก้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

- สำรวจความต้องการทางการศึกษาของประชาชนแต่ละคนทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา จากการสังเคราะห์ข้อมูลประชาชนเป็นรายบุคคล

Prince of Songkla University Pattani Campus

- จัดทำแผนงาน โครงการรองรับและสนับสนุนให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามศักยภาพ และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาสามจังหวัดชานแดนภาคใต้

นโยบายการ ใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลายวัฒนธรรมตามสภาพของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาโดยใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมาย คือ การจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญขององค์กรที่มีอยู่หลากหลายที่ตั้งอยู่ในตำบลที่มีความใกล้ชิด และให้บริการแก่ผู้เรียนและประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการรองรับการแก้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้รวดเร็ว ทันกาล และตรงประเด็น ที่มีการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรับ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันสังคม และประชาชนเป็นสำคัญ

ทั้งนี้จะพบว่าการจัดการศึกษายังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากองค์กร หน่วยงาน สถาบันและบุคคลในระดับตำบลเท่าที่ควร ส่งผลให้การจัดการศึกษาขาดฐานราก ขาดการรับรู้และแก้ปัญหาจากองค์และประชาชนที่มีศักยภาพในระดับตำบล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาที่ใช้พื้นที่ตำบลเป็นเป้าหมาย โดยมุ่งให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันในตำบล ทั้งหน่วยงานและบุคลากรของรับ เอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทุกภาคส่วน โดยใช้องค์กรทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการในตำบลเป็นหน่วยให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชน จัดทำแผนการศึกษาบูรณาการทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและกีฬา บนพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นรายตำบล บูรณาการการบริหารและการจัดการศึกษาให้เข้าถึงทุกตำบล และจัดให้มีกลไกการประสานงานระดับตำบลที่เชื่อมโยงทุกมิติ โดยวิธีการ คือ

- สำรวจทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งในและนอกระบบกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งทรัพยากรการศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา ทั้งด้านบุคลากร เงิน/ งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ จากข้อมูลสำนักเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานการศึกษา สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่มีอยู่ในตำบล

- จัดทำแผนการศึกษาที่บูรณาการการศาสนา วัฒนธรรม และกีฬาในระดับตำบล ที่ครอบคลุมทั้งผู้เรียนและผู้ให้บริการหรือหน่วยงานการศึกษา รองรับความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียนทุกคนในตำบลและจัดตั้งองค์กรการประสานงานการจัดการศึกษาเรียกว่า " คณะพัฒนาการศึกษาระดับตำบล" โดยคัดเลือกจากองค์กร หน่วยงาน สถาบันสังคม สถานศึกษา สถาบันศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอยู่ในตำบล เป็นศูนย์ประสานงาน และคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ประสานงานการศึกษาในตำบลจากผู้แทนองค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา หรือสถาบันศาสนา สถาบันสังคม โดยไม่เพิ่มตำแหน่งและอัตราข้าราชการ

- จัดให้ทุกองค์กร หน่วยงานการศึกษา สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันทาง

สังคมเป็นหน่วยจัดหรือส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพ และวิชาศาสนาให้สถาบันศึกษา วิทยาลัยชุมชนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาทุกแห่ง ให้การสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการในลักษณะของพี่เลี้ยงตำบลทุกตำบล

นโยบายที่สนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

จะเห็นได้ว่าการใช้สถาบันที่หลากหลายในการพัฒนาการศึกษาย่อมเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการสนับสนุนเป้าหมายการศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันมีความหลากหลายในหลายพื้นที่ทั้งด้านการศึกษาสามัญ การศึกษาอาชีพ และการศึกษาศาสนา ที่จัดโดยหลายหน่วยงานหลายสถาบันทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหน่วยจัดหรือสถาบันนั้น ๆ กล่าวคือ

การศึกษาสามัญ คือ การศึกษาตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอุดมศึกษา ที่จัดในศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

การศึกษาอาชีพ คือ การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับอาชีพที่จัดในสถานศึกษาอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบ สถานประกอบการ และองค์กรชุมชนต่าง ๆ

การศึกษาศาสนา คือ การศึกษาที่จัดให้แก่บุคลากรทางศาสนาและประชาชน เพื่อการเรียนรู้และสืบทอดศาสนาที่จัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาศาสนาอิสลามจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด (เราฎาะฮ์) ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) สถาบันการศึกษาปอเนาะ รวมทั้งในสถานศึกษาของรัฐ เอกชน (สอนศาสนาอิสลาม) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาพระพุทธศาสนาจัดทั้งในสถาบันพระพุทธศาสนา ได้แก่ การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาของสงฆ์ ภิกษุ และสามเณร และการศึกษาในศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่จัดโดยวัด รวมทั้งการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนที่จัดโดยคณะสงฆ์ ซึ่งเป็นการศึกษาของเด็กเยาวชน การศึกษาศาสนา ดังกล่าว มีรูปแบบของการเรียนรู้ที่หลากหลายและแตกต่างกัน แต่ยังไม่มีมาตรฐาน ไม่สามารถเชื่อมโยงและเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษาแต่ละระดับและประเภท เช่น อิสลามศึกษาในตาดีกา อิสลามศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะกับอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิชาพระพุทธศาสนาในศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วิชาธรรมศึกษากับวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสียเวลา และส่งผลให้ไม่สามารถเรียนวิชาที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันได้

การส่งเสริมให้มีความหลากหลายของรูปแบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ดังกล่าวเป็น

Prince of Songkla University Pattani Campus

เอกลักษณ์เฉพาะโดดเด่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น จึงสมควรสนับสนุนส่งเสริมสถาบันและหน่วยงานการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาสามัญ อาชีพและศาสนา ให้มีการเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษาเดียวกันและต่างรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้งบูรณาการสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษา หรือวิชาพระพุทธศาสนาเข้ากับวิชาชีพและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนส่งเสริมสถาบันการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการและคงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยวิธีการคือ

- มีการออกแบบการเรียนรู้และหลักสูตรที่เชื่อมโยง เทียบโอนกันระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย การทำงาน ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนาจากในและต่างประเทศ

- จัดทำชุดการเรียนสำเร็จรูปใช้ร่วมกัน ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย ทุกสถานที่ ทุกเวลาและโอกาส ตามอัธยาศัยของผู้เรียนและสภาพของท้องถิ่น

- มีการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งสถานศึกษาของรัฐ สถาบันศึกษาปอเนาะตาดีกา และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งด้านสื่อ การเรียนการสอน ครูและบุคลากร รวมทั้งการสอนเสริมระหว่างปิดภาคเรียน

- จัดให้มีคณะกรรมการหลักสูตร/ เทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์และการประเมินและทดสอบผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษา โดยพัฒนาครูให้มีความรู้ในการสอนภาษาไทยภาษามลายูหรือภาษาจีนกลาง รวมทั้งจัดให้มีการเรียนการสอนภาษามลายูและภาษาจีนกลาง เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคเป็นแนวทางการใช้ทุนทางสังคมวัฒนธรรมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในท้องถิ่น

- จัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ ระหว่างวิชาสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา ดังนี้

- อิสลามศึกษาในตาดีกากับอิสลามศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรับ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- อิสลามศึกษาในตาดีกากับอิสลามศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

- อิสลามศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะกับอิสลามศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

- วิชาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรของศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวัน

Prince of Songkla University Pattani Campus

อาทิตย์ กับวิชาพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐเอกชน และองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น

- วิชาธรรมศึกษา ตามหลักสูตรแม่กองธรรม กับวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่สำเร็จปริญญากับหลักสูตร วิชาในสถาบันอุดมศึกษาและเทียบโอนประสบการณ์/อาชีพและการฝึกอบรมในสถานประกอบการกับหลักสูตรอาชีวศึกษา และวิชาชีพ

- จัดตั้ง "คณะที่ปรึกษาการศึกษาและศาสนา" สำนักผู้ตรวจราชการ เขตตรวจราชการที่ 12 (สภาอุลามะฮ) เป็นคณะกรรมการ ฯ ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านอิสลามศึกษาและศาสนาในสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่12 มีหน้าที่ให้คำปรึกษา รับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา หลักสูตร การเป็นครูอิสลามศึกษา และจัดให้มีการทดสอบกลางอิสลามศึกษาในหลักสูตรและวิชาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอิสลามศึกษา

- ส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายเพื่อรองรับและพัฒนาอาชีพควบคู่กับการเรียนรู้ศาสนาของประชาชนในท้องถิ่น

- ส่งเสริมสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อชุมชนประเทศภูมิภาค ที่มีความหลากหลายของหลักสูตร ทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา

- ขยายวิทยาเขตมหาวิทยาลัยสงฆ์ เป็นศูนย์กลางการศึกษา อบรมพระพุทธศาสนาสามารถรองรับความต้องการทางการอุดมศึกษาด้วยพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์และประชาชนในท้องถิ่น ประเทศและภูมิภาคได้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กร

การใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กร คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันของหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา ทั้งที่เป็นทรัพยากรของรัฐ เอกชน องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ๆทั้งด้านครู บุคลากร อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณ เช่น การช่วยเหลือครูผู้สอนในวิชาที่ขาดแคลนระหว่างโรงเรียน การให้ยืมสถานที่ระหว่างโรงเรียนในระบบและนอกระบบ เป็นต้น

ปัจจุบันสถานศึกษาของรัฐและเอกชนมีทรัพยากรเพียงพอเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน แต่ยังขาดการบริหารจัดการที่เอื้อต่อกันและจำเป็นต้องบูรณาการให้สถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมที่จัดการศึกษา ได้ใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณ สร้างแรงจูงใจให้เกิดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งส่ง

Prince of Songkla University Pattani Campus

เสริมให้เกิดเครือข่ายทรัพยากรทางการศึกษาทั้งเครือข่ายสถาบันและบุคคล ที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติ โดยวิธีการคือ

- สำรวจทรัพยากรทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมที่จัดการศึกษา ทั้งด้านบุคคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์

- จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

- จัดให้มีการใช้ครูและบุคลากรร่วมกัน โดยการหมุนเวียนครูช่วยสอนวิชาขาดแคลนระหว่างท้องถิ่น เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ อิสลามศึกษา ฯลฯ

- จัดให้ครูภูมิปัญญาได้มีบทบาทในการสอนทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เช่น ครูดนตรีไทย ครูศิลปะ และอุตสาหกรรม เป็นต้น

- จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น เช่น อุทยานการศึกษา ในวัด พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

- จัดตั้งศูนย์เรือข่ายเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษา เชื่อมโยงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา ตำบล และสถานศึกษา

- ขยายเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา อาชีพ และศาสนาให้ครอบคลุมในทุกตำบล

ด้านนโยบายการสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุขจากความเข้าใจเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุข คือ การดำเนินการให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความรัก ความผูกพัน ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างและหลากหลายของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และความเชื่อของคนไทยในท้องถิ่น รวมทั้งข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานทั้งที่มาจากต่างถิ่น และที่มีอยู่เดิม ส่งผลให้บางยุคสมัยก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข บางยุคสมัยก็บาดหมางกัน และจนกระทั่งปัจจุบัน กลายเป็นการหวาดระแวงและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นความรุนแรงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการลอบทำร้าย และทำลายทรัพย์สินทั้งของรัฐและประชาชนส่งผลให้เกิดความแปลกแยกของคนในสังคมที่เคยมีวิถีชีวิตอย่างสงบสุข และช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันอย่างต่อเนื่อง การมีความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น โดยมุ่งให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และยั่งยืน โดยสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันทั้งระดับสถาบัน ครอบครัว และบุคคล ตลอดจนยกย่องและสร้างแรงจูงใจแก่ตำบล

Prince of Songkla University Pattani Campus

ที่เป็นแบบอย่างการเรียนรู้สู่ความสมานฉันท์ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่มีส่วนร่วมของประชาชนจากทั้งศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา การจัดตั้งวิทยาลัยสันติสุขเพื่อเป็นศูนย์อบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันของข้าราชการ ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชน ทีมีกิจกรรมเคลื่อนย้ายไปตามแหล่งอบรมและเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับหลักสูตรและสภาพของท้องถิ่นการจัดอบรมและพัฒนาข้าราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนร่วมกัน การส่งเสริมมาตรฐานการดำเนินงานของตำบล และคัดเลือกให้เป็นตำบลดีเด่นที่บุคลากรด้านการศึกษามีบทบาทในการสร้างสันติสุข จัดให้มีกิจกรรมค่ายเยาวชน ผู้นำชุมชนและกิจกรรมอาสารักษาดินแดน กีฬาเยาวชน กิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมและการแข่งขันกีฬาเยาวชน กิจกรรมลูกเสือ ทั้งลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน และลูกเสือชาวบ้าน สถานศึกษาสัมพันธ์ชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาวัฒนธรรม อาชีพในสถาบันศาสนาเป็นรายสัปดาห์รายเดือน การส่งเสริมการศึกษาของบุตรผู้เสียชีวิต หรือเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ความไม่สงบทุกคน ให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ โดยพัฒนาจากโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อ.เมือง ยะลา ที่มีอยู่เดิมในพื้นเพื่อคัดเลือกนักเรียนจากทุกตำบลได้เข้าเรียนในลักษณะโรงเรียนประจำ การจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ให้ครบทุกจังหวัดเพื่อรับเด็กด้อยโอกาสโดยเฉพาะเด็กกำพร้า ยากจน และได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบในท้องถิ่นได้เข้าเรียนลักษณะโรงเรียนประจำ การให้ทุนศึกษาต่อเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ ในระดับอุดมศึกษาเพื่อนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาท้องถิ่น มีการเปิดโอกาสให้ตัวแทนภาครัฐ ความมั่นคงและฝ่ายปกครองมีโอกาสได้เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อลดความแปลกแยก และสร้างความสมานฉันท์ในการพัฒนาการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยมีสถานศึกษาเป็นแกนกลางในการประสานสัมพันธ์กิจกรรมเทิดพระเกียรติสมเด็จพะนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยจัดให้มีการ “ ละหมาดฮายัต ” ณ ศูนย์กลางของจังหวัดและสถานศึกษาและถาบันสอนศาสนาทุกแห่ง กิจกรรมเยาวชนมุสลิมสัมพันธ์ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันศึกษาปอเนาะ และตาดีกา เช่น การประกวดคัมภีร์อัลกุรอ่าน ร้องเพลงอนาซีด การบรรยายธรรม การจัดนิทัศการณ์ เป็นต้น จัดให้มีรายการสถานีโทรทัศน์เพื่อท้องถิ่น เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นภาษาไทย มลายู และจีนกลาง

ด้านวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือกระบวนการแสวงหาความรู้บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะนำไปสู่ความมั่นคงในชีวิตทรัพย์สิน และประเทศชาติอย่างยั่งยืน ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวมาข้างต้น นับได้ว่าเป็นวิกฤตครั้งร้ายแรงที่สุด ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมทุกภาคส่วนของสังคมในดินแดนแห่งนี้จากเดิมที่เคยเป็น

จังหวัดชายแดนที่สมบูรณ์ หากแต่ในปัจจุบันประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ รายได้โดยรวมลดลง การลงทุนเพื่อการสร้างงานประสบอุปสรรค ธุรกิจสำคัญ ๆ ที่ทำรายได้ให้ได้แก่ประเทศทั้งชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิมลดลงตามลำดับ และบางแห่งต้องปิดตัวลงในที่สุด อาทิ ธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจยางพารา พืชเศรษฐกิจสำคัญอีกหนึ่งประเภทที่เป็นปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนสร้างความมั่นคงให้แก่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศ นอกจากนั้นยังมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกพื้นที่ส่งผลให้เศรษฐกิจทางภาคใต้ซึ่งวิกฤตอยู่แล้ว ยิ่งวิกฤตมายิ่งขึ้น

รัฐควรมีนโยบายเพื่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ด้วยการวิจัยและพัฒนาโดยมุ่งใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนสร้างความรู้และกลไกการจัดการปัญหาของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการสร้างและการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศอย่างยั่งยืน เช่นการพัฒนาสถาบันการศึกษาจากท้องถิ่น คือ

ให้สถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยชุมชน และสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการวิจัยและส่งเสริมการวิจัย โดย สำรวจข้องมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม และภูมิปัญญา ตำบล หมู่บ้าน และครอบครัว จัดทำแผนวิจัยแบบมีส่วนร่วมรวมกับชุมน 6 ด้าน คือ ด้านวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม ด้านการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ ด้านธุรกิจบริการ ด้านอุตสาหกรรมการผลิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการยกระดับภูมิปัญญาสู่นวัตกรรมและจัดโครงการวิจัยต้นแบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้านต่าง ๆ

มีการขยายเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่องโดยบริหารจัดการองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้การรวบรวมงานวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินการมาใช้ถ่ายทอดให้กับสังคมผ่านศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาทั้ง 6 ด้าน ให้แก่ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา โดยใช้การอบรม สัมมนา การเรียนในหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทักษะในการประกอบการ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Base Economy) ในการนี้มีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจบริการและอุตสาหกรรมการผลิต (Business Incubator Center) เพื่อสร้างต้นแบบธุรกิจให้ผู้ประกอบการได้เรียนรู้ทั้งระดับวิสาหกิจชุมชนและ SMEs สำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การจัดการศึกษาให้ประชาชนได้รับบริการอย่างทั่วถึง โดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นเป้าหมาย มีหลายหน่วยงานร่วมปฏิบัติทั้งภายในและภานอก กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความเป็นเอกภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีงานทำและเป็นศาสนิกชนที่ดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จะต้องสร้างกลไกทางการบริหารและประสานงานให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการต้องรับการถ่ายโอนภารกิจเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางอิสลามศึกษาในศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) จากกระทรวงมหาดไทย รวมทั้ง

Prince of Songkla University Pattani Campus

รับผิดชอบสถาบันศึกษาปอเนาะและสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เรียนรู้ไม่ซ้ำซ้อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดระบบบริหารให้มีเอกภาพด้วยการปรับโครงสร้างองค์กรและบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้สามารถรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น โดยปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นหน่วยงานกลางของกระทรวงศึกษาธิการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อำนวยการทั้งระบบข้อมูลการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิรับผิดชอบระดับตำบล ส่งเสริมความเข้มแข็งแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นโยบายการพัฒนาหน่วยงานระดับเขตการศึกษาพื้นที่ชายแดนภาคใต้เช่นในปัจจุบันมีการปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 ให้เป็น “ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อเป็นหน่วยงายกลางในการประสาน กำกับ ติดตามรายงานผลและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/ สถาบันการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้บริหารระดับสูงที่องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย 1 คน ร่วมเป็นคณะทำงานรวมทั้งสรรหาบุคลากรปฏิบัติงานในลักษณะประจำตามความจำเป็นกับภารกิจ มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา ปัตตานี และนราธิวาส (6 เขตพื้นที่) โดยให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบุคลากรและกลุ่มงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบงานด้านการศึกษาเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท บูรณาการแผนปฏิรูปงานของตำบลในระดับเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิรับผิดชอบตำบล พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกัน มี กลุ่มงานการศึกษาอกชนและมวลชนสัมพันธ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีอัตรากำลังตามปริมารณงานและคุณภาพของงาน มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบกลั่นกรอง กำกับติดตาม และสนับสนุนงานการศึกษาเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท บูรณาการแผนปฏิบัติการตำบลพัฒนาหลักสูตรและเทียบโอนประสบการณ์กรเรียนรู้อิสลามศึกษา พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติงานมวลชนสัมพันธ์ มีการ กำหนด “ผู้รับผิดชอบระดับตำบล” ซึ่งสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน หน่วยงานและ สถาบันศึกษาในระดับตำบล เพื่อทำหน้าที่ประสาน บูรณาการเชื่อมโยง เกี่ยวกับข้อมูลและกิจกรรมในพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบ
และการส่งเสริมภารกิจการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นการอำนวยการระบบข้อมูลการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การรายงานผลการดำเนินงาน การสร้างความเข้าใจที่ดีในสังคม ตลอดจนดูแลสวัสดิการและสวัสดิภาพบุคลากร ดังนี้

การส่งเสริมภารกิจการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นจัดทำฐานข้อมูลกลางและจัดระบบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารเกี่ยวกับการศึกษาและบริบทที่เกี่ยวกับการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นปัจจุบันถูกต้องและ

ตรวจสอบได้ โดยใช้ข้อมูลระดับตำบล และข้อมูลจากฐานข้อมูลเชิงพื้นที่(GIS Data base) มีการบริหารงบประมาณ บูรณาการและวิเคราะห์แผนพัฒนาทุกหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อขอขจัดตั้งงบประมาณ และจัดสรรและเบิกจ่ายงบประมาณความจำเป็นเร่งด่วนที่ได้มอบหมาย พร้อมทั้งติดตามการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส มีการบริหารงานบุคคล สามารถโยกย้ายและเสนอแต่งตั้งบุคลากรเป็นกรณีฉุกเฉิน/เร่งด่วน และมีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งตรวจสอบสืบข้อเท็จจริง กรณีได้รับการร้องเรียน ร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชาแดนภาคใต้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่นักเรียนที่เกี่ยวข้อง และเสนอการพิจารณาความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานสนองนโยบายให้ส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรณีพิเศษ มีการรายงานการดำเนินการ กำหนดมาตรการการรายงานผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประจำทุกเดือน และรายงานผลต่อนายกรัฐมนตรี ในกรณีที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานขึ้น หรือในกรณีที่ต้องสั่งการเป็นพิเศษ มีการสร้างความเข้าใจที่ดีในสังคม จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเพื่อ สร้างความเข้าที่ดีในลักษณะจัดกิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงประชาชนในพื้นที่ จัดเวที "ระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้" เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมโดยการกำหนดประเด็นให้ผู้แทนชุมชน (นำศาสนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมัสยิดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาได้สร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน และสนับสนุนให้สถาบันการศึกษากับชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลาย มีการดูแลสวัสดิการและ สวัสดิภาพ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ทั้งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ทั้งของรัฐและเอกชน ในลักษณะจัดสวัสดิการให้แก่ครอบครัวที่เสียชีวิจากการก่อความไม่สงบโดยบรรจุสามีภรรยา หรือบุตรที่มีคุณวุฒิการศึกษาเข้ารับราชการ หรือลูกจ้างเป็นกรณีพิเศษ ปูนบำเหน็จกรณีเสียชีวิตจากการก่อความไม่สงบและเพิ่มโควต้าความดีความชอบ เช่นเดียวกับข้าราชการทหารตำรวจ เพิ่มวงเงินประกันชีวิตให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น สนับสนุนค่าวิชาผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษามลายู พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรโดยจัดทัศนศึกษาดูงานทั้งในและนอกประเทศ หรืออนุญาตให้ลาต่อเป็นกรณีพิเศษ

นโยบายการ สร้างขวัญและกำลังใจ

การสร้างขวัญและกำลังใจ คือ การบำรุงรักษา กระตุ้น และส่งเสริมเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประสบเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข

ปัจจุบันมีบุคลากรและผู้เรียน ประสบเหตุการณ์ก่อความไม่สงบทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่น ถูกลอบทำร้ายจนเสียชีวิต ทุพพลภาพ โรงเรียนถูกเผา ทรัพย์สินบ้านเรือนถูกทำลาย เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลกระทบต่อจิตใจอย่างรุนแรง อย่างไม่เคยปรากฏ

มาก่อนเกิดความหวาดกลัว ไม่สามารถดำรงชีวิตและปฏิบัติงาน หรือการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหตุการณ์เหล่านี้ หากไม่รีบป้องกัน แก้และเยียวยา ก็จะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องการสร้างขวัญและกำลังใจเช่น

การเพิ่มสวัสดิการเป็นกรณีพิเศษเพื่อช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีผลกระทบจากการก่อความไม่สงบ ได้แก่ การเพิ่มโควต้าการพิจารณาความดีความชอบเบี้ยเสี่ยงภัย งบพิเศษช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียงชีวิต เงินทุนเลี้ยงชีพเพื่อช่วยเหลือเมื่อได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพ ทุนการศึกษาสำหรับบุตรครูและบุคลากรทางการศึกษาของผู้เสียชีวิต สามี ภรรยา หรือบุตรผู้เสียชีวิต ที่มีคุณวุฒิการศึกษาเข้ารับราชการ ลูกจ้าง กศน. รวมทั้งเพิ่มวงเงินประกันชีวิตเพื่อให้ได้สิทธิรับเงินมากขึ้น การจัดให้มีศูนย์บำรุงขวัญทันเหตุการณ์ในลักษณะของหน่วยเคลื่อนที่เร็วในสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง เพื่อเยี่ยมเยียนและให้กำลังใจผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบได้อย่างทันที เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจสำหรับครู บุคลากรและผู้เรียนที่ประสบเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ จนได้รับบาดเจ็บและทุพพลภาพ หรือสูญเสียสมาชิกในครอบครัวได้แก่ การจัดทำทะเบียนผู้ประสบเหตุเพื่อให้ช่วยเหลือ การเยี่ยมบ้านการรวมกลุ่มฟื้นฟูจิตใจและบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน การติดตาม ดูแลให้ความช่วยเหลือต่อเนื่อง

การประสานการดำเนินงานกับฝ่ายรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยทั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.) จังหวัด และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อป้องกันและรักษาสวัสดิภาพทรัพย์สินของโรงเรียน ครู และนักเรียน ได้แก่ การจัดยานพาหนะรับ-ส่ง จัดหน่วยคุ้มกัน ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงทุกแห่ง การเร่งรัดให้มีระบบสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 12 เขตพื้นที่การศึกษาและตำบล การจัดระบบรักษาความปลอดภัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจักฝึกอบรมการป้องกันตนเองให้กับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่ออันตราย รวมทั้งจัดฝึกอบรมการป้องกันตัว มีการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพักครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกแห่งที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ รวมทั้งที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม อันเสี่ยงต่อการได้รับการก่อเหตุความไม่สงบได้ รับโอนข้าราชการทหาร ตำรวจ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาและหรือมีประสบการณ์การเป็นครู คณาจารย์ เข้ามาเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ มีโครงการปลูกฝังและสร้างเจตคติที่ถูกต้องในการรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ แก่นักเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษาทุกระดับ

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาและหลักการพัฒนาการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมในชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน

การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบัน มีเป้าหมายคือ

1.การใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระบบการศึกษาท้องถิ่น

การใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระบบการศึกษาท้องถิ่นมีเป้าหมาคือรัฐต้องเข้าใจและมีแผนงาน โครงการรองรับความต้องการทางการศึกษาของประชาชนทุกคนให้ได้รับบริการทางการศึกษา ทั้งสายสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้การศึกษาทุกส่วนสามารถบรูณาการให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ในด้านตัวชี้วัดรัฐจะต้องมีแผนงานรองรับความต้องการทางการศึกษาของประชาชนทั้งสายสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกประชาชนทุกคน มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้นและ ประชาชนวัยแรงงานจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ในการประกอบอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

สำหรับนโยบายการใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมาย คือ

รัฐให้ความสนใจการบริหารในเชิงพหุวัฒนธรรมโดยมีแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนาวัฒนธรรม และกีฬาในระดับตำบลทุกตำบล มีคณะพัฒนาการศึกษาตำบลเป็นกลไกการประสานงานการจัดการศึกษาระดับตำบลทุกตำบล นอกจากนี้ในด้านองค์กร หน่วยงานการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันสังคมเป็นหน่วยจัดหรือส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา ทั้งนี้ผลในด้านการดำเนินการมีเป้าหมายให้ทุกตำบลมีแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา วัฒนธรรมและกีฬาระดับตำบล มีคณะพัฒนาการศึกษาตำบลเป็นกลไกการประสานงานการจัดการศึกษา ทุกองค์กรในตำบลสามารถเป็นหน่วยจัดหรือส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา ตำบลที่มีหน่วยจัดหรือส่งเสริมการศึกษาได้รับการจัดสรรและสนับสนุนทรัพยากรด้อยกว่าท้องถิ่นอื่น ได้รับการจัดสรรและสนับสนุนทรัพยากรตามความต้องการบนพื้นฐานของความเป็นจริง

การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

การส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายจากนโยบายการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่นปัจจุบันได้ปืนการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งด้านเอกลักษณ์และศาสนาในพื้นที่เช่น สถาบันและหน่วยงานการศึกษาทุกแห่งได้รับการส่งเสริมให้มีศักยภาพ ประสิทธิภาพและคงเอกลักษณ์ความหลากหลาย การมีหลักสูตรแบบใหม่ที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิต ศาสนา และวัฒนธรรมทั้งหลักสูตรสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา มีการพัฒนาบุคลากรในสถาบันศึกษาปอเนาะ ตาดีกา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และสำนักเรียนธรรมศึกษาทั้งหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ปริญญาตรี และ กา รอบรมและสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีชุดการเรียนสำเร็จรูปทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและวิชาศาสนา ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้อย่างหลากหลาย ทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกโอกาส

Prince of Songkla University Pattani Campus

มีหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ในปีปัจจุบัน ทั้งนี้รัฐบาลได้เน้นการศึกษาหลากหลายเพื่อให้โอกาสแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะโรงเรียนศาสนาเช่น อิสลามศึกษาในตาดีกากับอิสลามศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาวิชาอิสลามศึกษาในตาดีกากับอิสลามศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม การศึกษาอิสลามศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะกับอิสลามศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การศึกษาวิชาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรของศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาวิชาธรรมศึกษาตามหลักสูตรแม่กองธรรม กับวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการ เทียบโอนผลการเรียน สำหรับผู้ไม่จบปริญญากับหลักสูตร วิชาในสถาบันอุดมศึกษา เทียบโอนประสบการณ์การฝึกอบรมในสถาบันประกอบการ ความรู้วิชาชีพระหว่างการศึกษานอกระบบ กับการศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา สถาบันศึกษาปอเนาะ ตาดีกา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีศูนย์ พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์และธรรมศึกษาทุกแห่ง ได้รับการอุดหนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีการพัฒนาตาดีกาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพทุกแห่ง จำนวน 1,597 แห่ง ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุ ครุภัณฑ์ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกช่วงชั้น ได้รับการสอนเสริม มีคณะกรรมการอิสลามศึกษาและศาสนา (สภาอุลามะฮฺ) ในสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษา รับรองมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา หลักสูตร สื่อและครูอิสลามศึกษา สถาบันศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง มีหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งด้านสามัญ อาชีพและศาสนา ได้รับการยอมรับทั้งในท้องถิ่น ประเทศและภูมิภาคจัดตั้งวิทยาเขตมหาวิทยาลัยสงฆ์ และนโยบายบุตรผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมายการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวคือ

- สถาบันและหน่วยงานการศึกษาทุกแห่ง ได้รับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทั้งด้านครู อาคารสถานที่ และวัสดุ ครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น มีศักยภาพ ประสิทธิภาพและคงเอกลักษณ์ความหลากหลาย

- ร้อยละ 80 ของบุคลากรที่ศึกษาต่อทั้งหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ปริญญาตรี และการอบรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

Prince of Songkla University Pattani Campus

-ตั้งแต่ในปี 2549 สามารถออกหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ในทุกสถาบันการศึกษาได้

- ตาดีกาทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพทั้งบุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์

- ผู้เรียนเลือกเรียนหลักสูตรได้อย่างหลากหลายในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง

- ผู้เรียนเลือกเรียนหลักสูตร ทั้งด้านสามัญ อาชีพและศาสนาที่หลากหลายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง

- บุตรผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ที่ก่อความไม่สงบทุกคน ไดเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

- การรับรองมาตรฐานและคุณภาพ หลักสูตร สื่อ และการเป็นครูอิสลามศึกษาจากคณะกรรมการอิสลามศึกษาและศาสนา (สภาอุลามะฮฺ)

- มีนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกช่วงชั้น ได้รับการสอนเสริม (พิเศษ) ตามเป้าหมายทุกคน

- มีพระภิกษุ สามเณรและประชาชน ทั้งในและนอกสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าศึกษาในวิทยาเขตมหาวิทยาลัยสงฆ์อย่างน้อย 500 รูป/คน การใช้ทรัพยากรในการพัฒนาร่วมกันในพื้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมที่จัดการศึกษา ท้องถิ่นมีศูนย์เครือข่ายเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษาครอบคลุม เชื่อมโยงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา ตำบลและสถานศึกษา ในทุกตำบลมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างน้อย ตำบลละ 3 แห่ง และสถานศึกษาทั้งในและนอกระบบทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และสถานศึกษามีการหมุนเวียนครูช่วยสอนสาขาวิชาขาดแคลนระหว่างสถานศึกษา

รัฐเริ่มพัฒนาจากการที่จัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบทั้งของรัฐ เอกชน องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการใช้ประโยชน์จากศูนย์เครือข่ายเทคโนโลยีและสารสนเทศในเขตพื้นที่การศึกษา ตำบล และสถานศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการหมุนเวียนครูช่วยสอนสาขาวิชาขาดแคลนระหว่างสถานศึกษา และทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา อาชีพและศาสนา ให้ครอบคลุมในทุกตำบลในรูปแบบต่าง ๆ

ด้านการสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุขในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาท้องถิ่น

เป้าหมายที่สำคัญคือ

- จัดตั้งวิทยาลัยสันติสุขเป็นศูนย์อบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันของข้าราชการ ผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชน

Prince of Songkla University Pattani Campus

- พัฒนาผู้นำศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา แกนนำเครือข่ายและผู้ผ่านการดูงานต่างประเทศ

- คัดเลือกตำบลดีเด่นที่บุคลากรด้านการศึกษามีบทบาทเสริมสร้างสันติสุขในการบริการการศึกษา

- เยาวชน ประชาชนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยร่วมกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชน การร่วมกิจกรรมผู้นำชุมชน การร่วมกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน การร่วมกิจกรรมและแข่งขันกีฬาเยาวชน และกีฬาประชาชนในทุกตำบล การจัดให้มีสถานศึกษาจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมศิษย์เก่า/ชมรมรักบ้านเกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ โดยพัฒนาจากโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอเมืองยะลา ในลักษณะของโรงเรียนประจำ เพื่อสร้างสมานฉันท์ เด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษา การจัดกิจกรรมละหมาดฮายัด เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ณ ศูนย์กลางของจังหวัดทุกจังหวัดและสถานศึกษาและสถาบันสอนศาสนาอิสลามทุกแห่ง จัดกิจกรรมเยาวชนมุสลิมสัมพันธ์

ตัวชี้วัดนโยบาย

- ข้าราชการ ผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชนผ่านการอบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันจากวิทยาลัยสันติสุข

- ผู้นำศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา แกนนำเครือข่ายทุกคนตามเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาและผ่านการดูงานต่างประเทศ

- ตำบล ได้รับการส่งเสริมมาตรฐานและคัดเลือกให้เป็นตำบลดีเด่นที่บุคลากรทางการศึกษามีบทบาทเสริมสร้างสันติสุข

- เยาวชน ประชาชนทุกคนตามเป้าหมายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน

- เยาวชนจากทุกตำบลได้เข้าเรียนในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ตามเป้าหมาย

- เด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษา

- นักเรียนและประชาชน ร่วมกิจกรรมละหมาดฮายัตเนื่องในวันเฉลิมระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถทุกปี

- มีเยาวชน นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนมุสลิมสัมพันธ์

การวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีเป้าหมาย มีการดำเนินงานทั้งการสำรวจข้อมูลและการวิจัย โดยสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 6 ด้าน ได้ผลการวิจัยร่วมกับชุมชน 6 ด้าน ในแต่ละด้านดังนี้รายงานผลการวิจัยและพัฒนาด้านวิถีชีวิต ทัศนคติ ค่านิยมของประชาชนในหลายมิติ เช่น การนับถือศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นรายงานผลงานวิจัยและพัฒนา ด้าน

Prince of Songkla University Pattani Campus

การลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากผลผลิตในพื้นที่ ได้แก่ พืช ผลไม้ และปศุสัตว์ เป็นรายงานผลงานวิจัยและพัฒนา ด้านธุรกิจบริหาร ได้แก่ ฐานข้อมูลเศรษฐกิจภาคบริการในพื้นที่ 3 จังหวัด รายงานผลงานวิจัยและพัฒนา ด้านอุตสาหกรรมการผลิต ได้แก่ ฐานข้อมูลภาคอุตสาหกรรมการผลิตทั้งระดับวิสาหกิจชุมชนและSMEs รายงานผลงานวิจัยและพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานผลงานวิจัยและพัฒนา ด้านการยกระดับภูมิปัญญาสู่นวัตกรรมและนำผลการวิจัยสามารถไปใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิ่งที่ชี้วัดความสำเร็จคือ ได้ผลงานวิจัยที่ร่วมกับชุมชนในทุกด้าน ได้แก่ วิถีชีวิต การนับถือศาสนา ค่านิยม และทัศนคติของประชาชน การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากผลผลิตในพื้นที่ ด้านธุรกิจบริการ ด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ มีการนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระบบบริหารมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปัจจุบันคือมีการปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลที่มีมาตรฐานเดียวกันทั้งแนวดิ่งและแนวนอน ทั้ง 257 ตำบล และสามารถบูรณาการแผนระดับตำบลที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ชุมชนมีกิจกรรมสมานฉันท์มีการแลกเปลี่ยนพบปะเครือข่ายทางการศึกษา ตามประเด็นที่กำหนด 40 ครั้ง/ปี แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำทางศาสนาในมัสยิด จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนโดยใช้วัดและสำนักสงฆ์ เป็นศูนย์กลาง มีบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความรู้ทางภาษามาลายู เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชน มี การติดตาม ประเมินผลอย่างทั่วถึง และรายงานผลที่มีประสิทธิภาพและศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐจะต้อง มีศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกตำบลมีระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลในแต่ละตำบลได้บุคลากรทุกคนตามเป้าหมายได้รับการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพ ประชาชนทุกคนในตำบลเข้าร่วมกิจกรรมสมานฉันท์ตามเป้าหมาย ทุกตำบล มีรายงานผลการติดตาม ประเมินผลการดำเนินด้านการศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจเช่น มีศูนย์บำรุงขวัญเพื่อเยี่ยมเยียนและช่วยให้กำลังใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบได้ทัน จัดสวัสดิการเป็นกรณีพิเศษเพื่อช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เร่งรัดให้มีระบบสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 12 เขตพื้นที่การศึกษาและตำบล มีศูนย์ป้องกันและรักษาภาพและทรัพย์สินของโรงเรียน ครูและนักเรียน มีระบบรักษาความปลอดภัย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับแจกอาวุธและเสื้อเกราะป้องกันตัว และรับการฝึกอบรมป้องกันตัวทุกเดือน ซ่อมแซมบ้านพักผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกหลังที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ และที่มีความชำรุดทรุดโทรม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ได้รับการซักซ้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการรักษาความปลอด

Prince of Songkla University Pattani Campus

ภัย การป้องกันตนเอง การมีระเบียบในการป้องกันตนเองจัดระบบการเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจสำหรับครู บุคลากรและผู้เรียนที่ประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ

ผลที่ควรเป็นคือ ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบได้รับการเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือให้กำลังใจจากศูนย์บำรุงขวัญทุกศูนย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ได้รับสวัสดิการเป็นกรณีพิเศษ

มีระบบสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 12 เขตพื้นที่การศึกษาและตำบล โรงเรียนทุกแห่ง ครูและนักเรียนได้รับการป้องกันและรักษาสวัสดิภาพและทรัพย์สิน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบได้ทุกครั้ง บ้านพักผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกหลังที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ชำรุดทรุดโทรม ได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซมอย่างมีประสิทธิภาพทุกแห่งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอันตรายจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบและการลอบทำร้ายลดลง บุคลากรและผู้เรียนทุกคนได้รับการเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อได้มีการแก้ปัญหาและพัฒนา ด้วยนโยบายการศึกษาแนวทางความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปในทางที่ดีขึ้น ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนและประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีนำไปสู่สันติสุขได้ดังนี้

1. ประชาชนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ได้รับบริหารทางการศึกษาจากรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันที่จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย ทั้งวิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และวิชาสามัญครบถ้วน ทำให้ปีการศึกษาของประชาชนสูงขึ้นเป็น 9.5 ปี ได้เรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามความต้องการ และได้เรียนรู้ศาสนาที่ถูกต้อง

2. ประชาชนสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่แท้จริง มีความรู้วิชาสามัญเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นฐานของการเพิ่มรายได้ มีงานทำ มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น รวมทั้งดำรงชีวิตตามครรลองของความดีงามบนพื้นฐานของการเป็นศาสนิกชนที่ดีในสังคม ส่งผลต่อความสงบสุขของบ้านเมืองและท้องถิ่น

3. มีตำบลเป็นฐานของการประสานงานและพัฒนาการศึกษา มีการประสานงานกับองค์กรที่มีอยู่อย่างหลากหลายได้อย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว โดยขณะพัฒนาการศึกษาระดับตำบลที่มีตัวแทนจากหน่วยงานสถานศึกษา สถาบันศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิในตำบล สามารถแก้ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาของประชาชนและผู้เรียนได้ตรงประเด็น

4. มีความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งด้านสถานศึกษาหรือสถาบันที่จัด

Prince of Songkla University Pattani Campus

การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วัด มัสยิด โรงงาน โรงพยาบาล แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้านหลักสูตรที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา เป็นหลักสูตรเพื่อผู้เรียนทุกคนอยากเรียนต้องได้เรียน ด้านวิธีการเรียนสำเร็จรูปเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน สามารถเรียนได้ในทุกที่ ทุกเวลาและทุกโอกาส ที่สอดคล้องกับความต้องการศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมีการเทียบโอนวิชาที่เรียนกันได้ โดยเฉพาะวิชาอิสลามศึกษาในตาดีกา สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กับวิชาอิสลามศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาตามหลักสูตรการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ธรรมศึกษากับวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา ผู้เรียนอาชีพนอกระบบ หรืออบรมในสถานประกอบการ สามารถนำผลการเรียนกับหลักสูตรอาชีวศึกษาหรือวิชาชีพอื่น ๆ ได้ ผู้ที่เรียนไม่จบปริญญา สามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอนกันได้ในสถาบันอุดมศึกษาต้องเข้าศึกษาต่อ ทำให้ผู้เรียนไม่ต้องเรียนซ้ำ ลดความเครียด และมีความสุขกับเรียนตามความถนัด และความต้องการ บนพื้นฐานของการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. มีการใช้ทรัพยากรทาการศึกษาร่วมกันทั้งด้านอาคาร สถานที่ ครูและบุคลากร สื่อและวัสดุ ครุภัณฑ์ รวมทั้งงบประมาณ ทั้งของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด มัสยิด สถานประกอบการ แห่งเรียนรู้และหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ประหยัดงบประมาณ เวลา และค่าใช้จ่ายโดยรวม รวมทั้ง การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่ามากขึ้น ผลประโยชน์จะเกิดกับผู้เรียนและประชาชนมากขึ้นในที่สุด

6. มีการจัดกิจกรรมนำไปสู่ความสมานฉันท์อย่างหลากหลายแก่เยาวชน /ประชาชนทั้งตำบลในทุกตำบล ก่อให้เกิดความรักความเข้าใจ ความผูกพัน ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันทั้งการจัดวิทยาลัยสันติสุขเป็นหน่วยอบรม พัฒนาและแลกเปลี่ยนกิจกรรมของผู้นำจากองค์กรต่าง ๆ มีตำบลดีเด่นที่มีบุคลากรมีบทบาทเสริมสร้างสันติสุขในการบริการการศึกษา การอบรมเยาวชน การแข่งขันกีฬาเยาวชน /ประชาชน การเข้าค่ายลูกเสือ การมีโรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่มีนักเรียนมาจากทุกตำบลเป็นต้น

7. มีผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาชุมชน สังคมและท้องถิ่นสามจังหวัดชานแดนภาคใต้เศรษฐกิจดี มีรายได้เพิ่มขึ้นและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เกิดการขยายผล ก่อให้เกิดความยั่งยืนทุกด้าน

8. เกิดการปรับระบบบริหารการศึกษาที่มีเอกภาพที่สอดคล้องกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น มีศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาภาคใต้ที่พัฒนาจากสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 ที่เชื่อมโยงหน่วยงานการศึกษาอย่างมีเอกภาพ ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการทั้งในระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และตำบล มีหน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาเอกชนและมวลชนสัมพันธ์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับการศึกษาของเอกชนอิสลามศึกษาในทุกประเภท

Prince of Songkla University Pattani Campus

9. ครู บุคลากรการศึกษาและผู้เรียน ได้รับการบำรุงขวัญอย่างต่อเนื่อง ทั้งระยะสั้น และระยะยาว โดยเฉพาะผู้ประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เป็นเหตุให้สูญเสียชีวิต สามี ภรรยา บุตรและทรัพย์สิน ทั้งการจัดสวัสดิการพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ การได้รับโควต้า การพิจารณาความดีความชอบ การเพิ่มเงินทนเลี้ยงชีพ การรับสามี ภรรยาหรือบุตรผู้เสียชีวิตเป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง การแจกอาวุธและเสื้อเกราะป้องกันตัว การมีหน่วยคุมกันป้องกันภัย การมีระบบและเครื่องมือสื่อสารครบถ้วน การซ่อมแซมและปรับปรุงบ้านพักครู การฟื้นฟูและเยียวยาผู้ประสบเหตุการณ์ไม่สงบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนมีขวัญและกำลังดีขึ้นมีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น สังคมสงบสุขเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในที่สุด

กล่าวได้ว่า หากได้มีการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ ประชาชนได้เรียนรู้รูปแบบบูรณาการสังคม วัฒนธรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างมีความสุข มีความรู้ทั้งภาษาไทย ประวัติศาสตร์ วิชาสามัญ วิชาชีพและศาสนา เศรษฐกิจดี มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนจะหมดไป ขวัญกำลังใจครู บุคลากรและผู้เรียนมีมากขึ้น เกิดการผนึกกำลัง ความรักความผูกพัน และความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดสันติสุขในดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

ประมวลสรุปแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ครอบคลุมจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมานับถือศาสนาพุทธ และอื่น ๆ มีอาชีพส่วนใหญ่ทางการเกษตรมีทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายและความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขมาแต่อดีต รวมทั้งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในฐานะที่เป็นจังหวัดชายแดนที่มีเอกลักษณ์พิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น โดยจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพและศักยภาพในการดำรงชีวิตได้อย่างสันติสุข ในจำนวนทรัพยากรและงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์

อย่างไรก็ตาม ความสงบสุขของประชาชนดังกล่าวได้เปลี่ยนไปในปัจจุบัน มีการลอบทำร้ายและทำลายทรัพย์สินและความมั่นคงของรัฐและประชาชนอย่างต่อเนื่อง เด็กและเยาวชนบางส่วนยังขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ประชาชนยังขาดการพัฒนาอาชีพส่งผลให้มีรายได้ต่ำ ยังคงมีปัญหาในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน กระบวนการเรียนรู้ยังขาดบูรณาการระหว่างการศึกษา อาชีพ กับการศาสนาที่เป็นวิถีชีวิตของ

Prince of Songkla University Pattani Campus

ประชาชนในท้องถิ่น ยังมีการสอนศาสนาในทางที่ผิดและใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มทำลายความมั่นคงของประเทศ ขาดการบูรณาการและการระดมทรัพยากรมาใช้ร่วมกันในการจัดการศึกษาศาสนาและอาชีพ ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถนที่ วัสดุครุภัณฑ์และงบประมาณ การศึกษายังไม่สามารถเสริมสร้างให้เกิดความสมานฉันท์อย่างเป็นรูปธรรม ขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งขาดระบบบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์พิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น นอกจากนั้นในการพัฒนายังไม่ให้ความสำคัญกับองค์กรในระดับตำบลเท่าที่ควรในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ปัญหาดังกล่าว หากไม่รีบแก้ไขก็จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว สามารถแก้ไขได้ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่เข้มแข็งที่จะเป็นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ และความมั่นคงได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและให้การศึกษาเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรมและความหลากหลายของท้องถิ่น ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความมั่นคงนำไปสู่สันติสุขและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืนรัฐจึงมีนโยบายพัฒนาการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาชายแดนภาคใต้ และปัจจุบัน เยาวชนในชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญวิชาชีพและศาสนา มีเศรษฐกิจดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นำพาสังคมสันติสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาที่เป็นเป้าหมายคือการศึกษาต้องให้จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีการศึกษาเฉลี่ย 9.5 ปีได้เรียนวิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์และวิชาสามัญอย่างครบถ้วน เรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเรียนรู้ศาสนาที่ตนนับถืออย่างถูกต้องและเรียนรู้สังคมท้องถิ่นผ่านการเรียนวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านหลักสูตรสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นศาสนิกชนที่ดีก่อให้เกิดสังคมสันติสุข

เป้าหมายที่วางไว้เบื้องต้นในเชิงปริมาณคือเยาวชนในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ประชาชนในวัยแรงงาน ร้อยละ 50 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนวัยสูงอายุทุกคนได้รับการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา รัฐต้องมีการพัฒนาการศึกษาชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพคือเยาวชนทุกคนมีความรู้ครบถ้วน ทั้งวิชาภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และวิชาสามัญ มีความรู้และความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้อง และมีทักษะทางอาชีพ ประชาชนในวัยแรงงาน สามารสื่อสารด้วยภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เป็นศาสนิกชนที่ดี มีทักษะทางอาชีพและมีงานทำ ประชาชนวัยสูงอายุทุกคน สามารถเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัยและความต้องการทั้งด้านสามัญ วิชาชีพและศาสนา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาชายแดนภาคใต้มีมาตรการพัฒนาสู่การเรียนรู้ที่หลากหลาย เข้าถึงมวลชนจำเป็นต้องใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้คนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพทั้งด้านสามัญ วิชาชีพ และศาสนา มีความรู้ความสามารถ และ

สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกันได้ อย่างถูกต้องชัดเจน เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมบนพื้นฐานของศาสนาที่ถูกต้องที่ตนนับถือ

ปัจจุบันมีนโยบายใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมาย มุ่งให้เกิดบูรณาการการปฏิบัติงามร่วมกันในตำบลทั้งหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทุกภาคส่วน โดยจัดทำแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา บนพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นรายตำบล บูรณาการบริหารและการจัดการศึกษาให้เข้าถึงทุกตำบล และจัดให้กลไกการประสานงานระดับตำบลที่เชื่อมโยงทุกมิติ

ส่งเสริมให้มีการจัดรูปแบบการเรียนรู้หลากหลาย โดยส่งเสริมสถาบันและหน่วยงานการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาสามัญ อาชีพ และศาสนา ให้มีการเทียบโอนกันได้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกันและต่างรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งบูรณาการสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษา หรือวิชาพุทธศาสนาเข้ากับวิชาชีพและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นบาน ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนส่งเสริมสถาบันการศึกษาที่ตองสนองความต้องการและคงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้ง การจัดตั้งสภาอุลลามา เพื่อเป็นที่ปรึกษาและมีมาตรฐาน คุณภาพของหลักสูตรอิสลาม สื่อ และครู มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กร โดยให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งสภาของรัฐ เอกชนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ และงบประมาณ สร้างแรงจูงใจให้เกิดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายทรัพยากรทางการศึกษาทั้งเครือข่ายสถาบันและบุคคล ที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติ

นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อ การสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุข มุ่งให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและยั่งยืน โดยให้สถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนเป็นเจ้าภาพ สร้างความตระหนักและความเข้าใจในคุณค่าของความหลากหลายของเชื้อชาติ และวัฒนธรรม ส่งเสริมความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันทั้งระดับสถาบัน ครอบครัว และบุคคลตลอดจนยกย่องและสร้างแรงจูงใจแก่ตำบลที่เป็นแบบอย่างการเรียนรู้สู่ความสมานฉันท์

รัฐจำเป็นต้องมีการวางแผนทำการการวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานการเรียนรู้สังคมหลากหลายวัฒนธรรม มุ่งใช้การวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดย สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อระดับความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นฐานความรู้หลากหลายทางวัฒนธรรม สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนสร้างความรู้และกลไกการจัดการปัญหาของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัยร่วมกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งการ

Prince of Songkla University Pattani Campus

พัฒนาการศึกษาในชายแดนภาคใต้ดังกล่าวส่วนหนึ่งจำเป็นต้องมีการปรับระบบบริหาร โดยมีการมุ่งสร้างกลไกการบริหารการศึกษาในพื้นที่ให้ประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรม เช่นนโยบายการปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ การ ปรับองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง เพื่อมีการเอื้อต่อการจัดการศึกษามีลักษณะพิเศษสร้างเครือข่ายการทำงานในการบริหารจัดการศึกษา ให้เชื่อมโยงช่วยเหลือเกื้อกูลและสัมพันธ์กัน อันจะทำให้เกิดพลังและศักยภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทันกาล เกิดเอกภาพ และคล่องตัว ทั้งด้านเทคนิคและวิธีการ รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่ทันสมัย ทั้งในและนอกระบบระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการสถาบันศาสนา และสถาบันอื่น รวมทั้งส่วนราชการตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และชุมชน โดยจัดให้มีการประสานเชื่อมโยงกัน

ในด้านการจัดแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และความมั่งคงของท้องถิ่น โดยใช้ตำบลเป็นพื้นฐาน ควรมีนโยบายการปรับระบบบริหารและการจัดการศึกษา มีการปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี วัสดุครุภัณฑ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจการดำเนินงานและมีนโยบาย เพิ่มศักยภาพของสำนักงานเขตที่การศึกษาทุกเขต โดยเพิ่มตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่และกลุ่มงานรับผิดชอบการศึกษาเอกชน อิสลามศึกษา พุทธศาสนาและกิจการพิเศษการส่งเสริมการเรียนหลักสูตรพหุวัฒนธรรมเพื่อสันติในภาคใต้ รวมทั้งให้มีการมอบอำนาจบริหารบุคคลและงบประมาณให้กับผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นพิเศษให้สอดคล้องกับการภารกิจที่ปฏิบัติสามารถแก้ปัญหาทางการบริหารได้อย่างคล่องตัว โดย จัดให้มีคณะพัฒนาศึกษาระดับตำบลเพื่อรับผิดชอบประสานงานการศึกษาระดับตำบลที่เชื่อมโยงกับภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นๆ ที่จัดการศึกษา ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ด้านกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ของนักเรียนเช่นในโรงเรียนต่างศาสนาเช่นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันศึกษาปอเนาะ และตาดีกา เช่น การประกวดคัมภีร์อัลกรุอ่าน ร้องเพลงนาซีด การบรรยายธรรม การจัดนิทรรศการนโยบายการสนับสนุนวิทยาลัยชุมชน (วชช.) วิทยาลัยชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งในการเรียนรู้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนาของคนในชายแดนภาคใต้ นโยบายวิทยาลัยชุมชนเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) วิทยาลัยชุมชนเน้นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา มุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวาง ทั้งถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับเป็นรูปแบบการบูรณาการสังคมวัฒนธรรมการเห็นความสำคัญสังคมพหุ

Prince of Songkla University Pattani Campus

วัฒนธรรมโดยไม่จำกัดความหลากหลายทางวัฒนธรรมการสนับสนุนการศึกษาดังกล่าวมีบทบาทต่อการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการจัดระบบการศึกษาของรัฐในปัจจุบัน

Prince of Songkla University Pattani Campus